

זיליון חסודי לפורים:

מה עושה הרב זרביב
בשושן ומה אמר המן
בריאיון לאילנה דיין?
מדור סאטירה מורחב
דביר שרייבר
ועמית שילה

הליצן הרפואי
שהתלוצץ עם רופאיו
עניין אישי
יוסף ארנפלד

אתנתא

בשבע 1185 | ט' באדר תשפ"ו, 26.02.26

ליצן החפץ

ביישוב בבנימין בין ערימות חציר, רפת וסוסים,
הוא הפך לסטנדאפיסט שמביא את הווי המתנחלים
אל הבמה, אבל מככב גם בדמות רב חרדי ששברה
את הרשת ← אשר בן אבו בריאיון מיוחד לפורים,
עם אזהרות למה לא להתחפש

יעל בנימין

חקלאים בעלי שטחים, קרקעות ומבנים?
**יש לכם הזדמנות
להכנסה נוספת!**

K Power Energy מקדמים עבור חקלאים ויישובים הכנסה פסיבית מאנרגיה מתחדשת.
אתם מעמידים שטח מתאים - אנחנו מובילים את כל התהליך: תכנון, רישוי, הקמה ותפעול.
בעלי נסיון מוכח בשוק האנרגיה ובמגזר החקלאי.
מציעים לכם פתרונות של דו-שימוש, המאפשרים לכם הכנסה נוספת יציבה לאורך זמן!

לפרטים ויצירת קשר:
מייל: office2@k-power.co.il
טלפון משרד: 074-7308000

בשם ה' נעשה ונצליח!

בראש סרוג. BOPO

יש עד דלא ידע

מחירי
יש חסד

כשרויות
מהודרות

מגוון
רחב

יש חסד
תמיד תצאו בזול.

בני ברק • ירושלים • בית שמש • ביתר עילית • אשדוד • מודיעין עילית • אלעד • רכסים • טבריה • צפת • בארזות יצחק • עפולה • קרית מלאכי

פגיעות ככלי השפעה

איך להפוך כאב אישי לכלי השפעה, במקום להפוך את בת הזוג לאמא מרגיעה?

"זה מובן מאוד. אישה לא יכולה להיות בתנועה של קבלה כשהיא מלאה עד אפס מקום. זה כמו להציע אוכל למי שהבטן שלו מפוצצת", הסברתי.

"וכאן מגיע השלב השני של ההשפעה. כשאתה יואב משתף ומצליח לצאת מעצמך, מסוגל להישאר נוכח מול הכאב שלה, בלי להיבהל, בלי להשוות ובלי להסיט את הזרקור אליך, אז אתה עוזר לה להתפנות", המשכתי.

"איך?"

"כי פתאום היא לא נשארת לבד עם הרגשות שלה, היא לא צריכה להחזיק אותם לבד והיא גם לא צריכה להחזיק אותך, כי היא מרגישה שיש מישהו יציב מולה שיכול להכיל אותה".

נועה הסתכלה על יואב פעם ראשונה מתחילת הפגישה ופנתה אליו:

"אם הייתי מרגישה שאתה מחזיק אותי ולא שאני מחזיקה אותך – אולי הייתי יכולה להתרכז", אמרה לו ושתיקה ארוכה השתררה בחדר.

"אז מה? אסור לי להביא כאב ופגיעות?" שאל יואב.

"אתה לא צריך לוותר על הפגיעות. כשאתה מביא את הפגיעות מתוך בחירה בוגרת ולא מתוך צורך שימלאו אותך אלא מתוך נכונות להיחשף ולהישאר נוכח, אתה יוצר תנועה של השפעה חדשה בקשר.

אתה לא מעמיס ולא מצפה אלא פותח שער.

ואז נועה יכולה להתפנות מהעומס הרגשי שסחבה עד עכשיו לבדה, ומצליחה לגלות בתוכה חלל שאליו אתה יכול להיכנס, ותגלה פתאום שיש לך המון מקום בקשר".

כל הפרטים שוונו למען שמירת הפרטיות

לדרוש ובלי לצפות ליחס מיוחד. בלי להפוך את הכאב שלו לשחקן הראשי על הבמה.

זה פשוט להגיד: זה פגע בי, כאב לי. ואני נשאר כאן".

"נשאר?" שאל יואב.

"נשאר. לא מתכווץ לתוך עצמו עם רחמים עצמיים אלא משתף וממשיך להיות נוכח ופנוי.

נועה, איך תרגישי אם יואב יבוא אליך ככה? מתוך מקום כזה עם שיתוף של הכאב שלו?" פניתי אליה.

"אם הוא היה אומר שהוא פגוע אבל לא מצפה שאני אפתור לו את זה, נראה לי שהיה לי הרבה יותר מקום לנשום", אמרה נועה.

"ומה היה קורה אז?" המשכתי לשאול. "אז הייתי מרגישה שיש לי לגיטימציה להגיד שכואב לי, ויהיה גם מי שיכיל את זה", ענתה.

"זה הרגע שבו פגיעות הופכת לכלי השפעה. לא כי היא דורשת, אלא פותחת שער".

"יואב, כשאתה משתף ממקום נקי, אתה נותן לנועה לגיטימציה להביא את העולם הרגשי שלה.

עד עכשיו היא הרגישה שאין לה רשות, שהבית מלא ומישהו תופס כבר את כל הנפח", הסברתי.

"אני באמת מרגישה מוצפת ברגשות ומלאה בכאב ומחשבות ואני לא מסוגלת להיות בתנועה של קבלה כשאני ככה".

"אני לא מבין", אמר יואב בשקט, "כל פעם שאני משתף אותה במשהו שקשה לי, במקום שזה יביא לקרבה, היא מתרחקת ונסגרת".

"כי זה לא שיתוף", התפרצה נועה.

"למה לא?" שאל יואב.

"למה? אני מרגישה כאילו עכשיו אני צריכה לטפל בך ולהרגיע ולהסביר לך כמה אתה בסדר".

"יואב, כשאתה משתף שנפגעת, מה אתה מקווה שיקרה?" שאלתי אותו.

"שהיא תבין, תראה אותי ותהיה שם בשבילי".

"ומה קורה בפועל?" המשכתי לשאול. "אני מוצא את עצמי מתחנן לתשומת לב", ענה.

"זה בדיוק העניין, הוא נפגע ומכניס אותי מייד לתפקיד של אמא שלו, האמא המרגיעה, המכילה... (שלא הייתה לו דרך אגב).

די, נגמר לי האוויר מזה", המשיכה. "פגיעות של גבר יכולה להיות אחד מכלי ההשפעה הכי עמוקים שהוא יכול להביא לקשר, אבל רק כשהיא מגיעה ממקום נקי", אמרתי.

"מקום נקי?" התפלא יואב.

"פגיעות לא נקייה בקשר היא פגיעות שמגיעה מתוך התמקמות ילדית". "שזה?" שאל יואב.

"פגיעות שבאה ואומרת: נפגעת ועכשיו תדאגי לי, תתני לי, תמלאי אותי, תראי אותי.

זו פגיעות שמעמיסה ומשאירה את האישה בעמדה של נותנת, אחראית ומשפיעה. אין לה באמת יכולת להיות האישה בקשר ולהתחבר למקום הנקבי שלה, כי היא עסוקה בלהיכנס לתפקיד האמא".

"אז מה זה להביא פגיעות לא ילדית?" המשך לשאול בסקרנות.

"פגיעות של גבר שמוכן להיחשף בלי

ניתן לעקוב אחר הטורים בערוץ הוואטסאפ של חנה דיין

אל על

Brilliant & co.

אביב באוויר

מבצע לזמן מוגבל!
מחירים אטרקטיביים להמראות בחודשי האביב

החל מ-
ניו יורק \$979

ומגוון
יעדים
נוספים

פריז
החל מ-
\$399

ברצלונה
החל מ-
\$329

נאפולי
החל מ-
\$299
SUNDÖR

אתונה
החל מ-
\$179

המחירים תקפים לרכישה עד לתאריך 1.3.2026 | בכפוף לזמינות מחלקת הרישום ולתאריכים נבחרים כמפורט באתר אל על | 24,000 מושבים במלאי | אל על שומרת לעצמה את הזכות לבצע שינויים | בכפוף לתנאים המלאים באתר אל על

הרב ליאור אנגלמן
liorangelman@gmail.com

ליבם במזרח

בשליחות מיוחדת אל בעלי הלבבות השבורים שיצאו לחפש שקט בהודו בעקבות המלחמה, כגשתי קדושה וחיפוש, תקווה וכאב שמשמשים בערבוביה ← יומן מסע עם תובנות שרק התחילו לנבוט

שלהם חם וזה מספיק. נחת מהילדים החדשים שבאים והולכים ומתמכרים - גם לאווירת השבת המחודשת. שרים "נגילה הללויה" ו"בתי צאי מבית כלא" ו"עזרני אֵל חי להכניע את יצר המפתה המריע". בת אולפנה לשעבר שלא הסתדרה עם אורך החצאית מבקשת "יֵה אכסוף" שוב ושוב עד שנענית, ונעות השפתיים ונענית הנשמה. נשמה טהורה.

קורבנות

הארמבול, גואה, חדרי אירוח על החוף. סטיקרים על דלתות משתלבים עם הנוף. פנים כל כך יפות, נופלים ונופלות. חברים שהלכו, אלה לא סתם שמות. מקפידים כאן על סדר התפילה אות באות: מתחילים "הודו" רק אחרי קורבנות.

מייבי

כל ההודים מניעים את הראש לצדדים. לא תנועה חדה, במעגלים. אחד הסביר לנו: זה לא כן, זה לא לא, זה אולי, "מייבי", בין ספק להלוואי. שם בהאמפי, על העץ קיפץ קוף והבנתי - זו תנועה של אינ'סוף.

משנכנס

ראש חודש אדר בגואה, חשבנו ניתן כניסה, "מישה מישה" לחמם את האווירה. אבל גלי הים התנפצו באדום על אחד הלוחמים והוא ראה שוב את החברים שלו נטרפים נשטפים, אחד על אחד עם נהוראי, מבט בלי מבע, לסדר את הנפש, להתחיל להירגע. משנכנס אדר - מסתפקים בתקווה.

פורים

כל מי שפושט יד - נותנים לו, וביסומי עד דלא ידע ופורים מכפר, בין עושים ובין אינם עושים תשובה. ובחוף בגואה פורים כל השנה.

שלוחים

זוגות וזוגות יוצאים מן התיבה מרחיקים עד סוף מזרח להקים בית־אהבה, בתים יהודיים ובתי חב"ד פתוחים לרווחה לכל אחד. בכניסה כתוב "חייכינו רק לך", הלב כאן חשוף במיוחד בשבילך. חודשים ארוכים או לכל החיים עשרים וארבע שבע באמת בלי תנאים. זה בית יהודי או בית משוגעים עיר מקלט לאלפי געגועים. השליחים האלה בכל רגע, בלי הגזמות מדליקים נרות בכל העולמות.

הרחק מן העין, אבל יש להם שמות: נחום וליבי רוזנברג, בית חב"ד בנגלור. אלעד ויהודית גלילי, לב יהודי, האמפי. הרב אייל ושרה שטרנליב, אום־ביץ', הבית היהודי, גואה. נטע ורועי מרילי, בית חב"ד פאלוליס, גואה. נהוראי ונוגה נמיר, בית יהודי ארמבול, גואה. אביטל בם, אייתי שלוסברג ויאנה גולדשמיט, שמנהלים להפליא את "המקום" בהארמבול שמגיש סיוע למתמודדים עם פוסט־טראומה, לזכרו של רון אפרימי, קצין ביהל"ם שנפל במלחמה. ●

אור: שאול גרד

תת־יבשת מקדשים אין מספר, רק לנו אפילו אחד לא מותר.

שברו את הכלים

כל העישון, כל הסמים, אורות גבוהים ואין כלים. בקשה קמאית לחזור לשם, לגן עדן שהוא של חוה ואדם, לפני האכילה מעץ הדעת כשעץ החיים היה מותר, לפני הנחש שכרך את עצמו על שמחת החיים. עירומים ולא יתבוששו, תמימים. למעלה מן הדעת, בשמיים לגעת, אבל בטראנסים של גואה - אורות בלי כלים.

יֵה אכסוף

הלוואי אצלנו בבית זמירות שבת כמו בבית היהודי באום־ביץ'. הרב אייל שטרנליב שם עם שרה אשתו והילדים, ועוד מעט אחד נוסף, רק שייאות להמתין עד שיחזרו. ההחלטה להרחיק עד לשם, שיגעון מעולם החסדים, ובמקלחת חודשיים אין מים חמים. הלב

הודו

מימי לא יצאתי מהארץ, למעט טיסה בהולה בשל חמי שאושפו בטיפול נמרץ בבולגריה ולצערי נפטר שם. הפעם חרגתי, בלב חצוי תחילה, שנעשה שלם יותר ויותר עם הבנות השליחות. יצאנו ביוזמת הרב מתניה ידיד ממרכז סיפרא בסיוע זוג בעל ממון, גויים אוהבי ישראל באמת, אל אחינו־ילדינו, הצעירים שלקחו חלק במלחמה כך או אחרת, ויצאו להודו לברוח, לבקש ולחפש. יצאנו, יחד עם הרב אלחנן ניר (הרב אייל ורד היה אמור להצטרף גם הוא, ולבסוף לא נסע בזכות לידת נכד ונכדה). הגענו לדרום הודו, בעיקר אל חופי גואה. פגשנו נשמות טהורות, יפות ויחפות, לפעמים גם אבודות. פגשנו נפגעי פוסט־טראומה. פגשנו זוגות נשואים, צדיקים, עם ילדים, שהשאירו הכול מאחור ומנהלים כעת בתים יהודיים ובתי חב"ד. פגשנו כאב ופגשנו קדושה, פגשנו טהרה ואמונה בארץ מלאה בעבודה זרה. ופגשנו חיבור בין יהודים שונים שכמותו הלוואי שיוכל להתרחש גם כאן. העברנו שם שיעורים וסדנאות כתיבה, אבל בעיקר זכינו להיפגש בלב פתוח ובכנות שאין דומה לה. הרבה זמן ייקח לנו לעכל מה שחווינו, והרבה מחשבות על איך בונים גם כאן, בארץ היפה שלנו, בית יהודי, מקום שיוכלו לבוא אליו באמת כולם. בדרך חזרה כתבתי לעצמי קטעים קטנים כדי שלא אשכח. משתף גם אתכם.

לצאת מרצוני

לא רציתי לצאת מן הארץ, אבל בחרתי לצאתי מרצוני. עד הודו לטוס בעקבות צעירים שאיבדו ואבדו. שאיבדו חברים, חלקים מנפשם. שכמעט איבדו את עצמם בחוף הים של עזה, והרחיקו עד החוף של גואה - לאסוף את השברים.

כאבים

בדרך לנתב"ג התהפכה לי הבטן, בהלוך, בטיסה, כאב גם הגב. איך ממשיכים מכאן עכשיו? אז עוד לא ידעתי שאלה הכללים: עד להודו נוסעים - רק עם כאבים.

נמסטה

נמסתי מהנמסטה של הדיילת, מהנמסטה של הנהג שפתח לי את הדלת. נמסתי מהנמסטה בגסטאהוס של הפקידה, נמסתי מהנמסטה של נהג ריקשה אבודה. נמסתי מסבל המזודה עם "וולקאם סר", בחיי שלא ראיתי איך הוא מתייסר. נמסטה פה נמסטה שם הכול מוגש בגינונים, ברוך הבא לארץ משרתים ואדונים.

מבקשים

כולם מבקשים שם במזרח, אין אחד שלא מבקש את האחד, או לפחות את האחת שלו.

מקדש מעט

בכל כניסה לכפר, בכל מחוז ועיר תמצא מקדשי אלילים למכביר. משתוקקים לאינ'סוף מתפשרים על פסלים, צבעוני מבחוף וריק מבפנים.

עד
דלא
ידע

איך ישלם
את המשכנתא...

פוסטומוני ישראל

אלפי משפחות קורסות תחת הנטל הכלכלי
פעמונים מעניקה להן גם ליווי מקצועי להתנהלות כלכלית נבונה לטווח ארוך
וגם סיוע כלכלי מידי שיינתן להן 'בו ביום'

פעמונים
מגלים אחריות

1-800-35-10-12
paamonim.org

מתנות לאביונים
תורמים
דרך פעמונים!

מהודו ועד סין

וואנג, מנהל מפעל "הדרקון המאוסר" במחוז גואנגדונג, נכנס במרץ לחדר העובדים כשהוא במצב רוח אינטנסיבי במיוחד. "חברים, הבן הקטן של יעקבי סוף סוף נסגר על עצמו, הוא רוצה להיות מארשל מיחידת החילוץ".

צ'ן, שהיה אמן על תפירת התחפושות, הזדקף מיד. "הגיע הזמן באמת!" הוא הפטיר, "אנחנו בטוחים שזה מה שהוא רוצה? יש כל מיני כלבים ביחידת החילוץ, כדאי לוודא".

"אני לא משלם לך משכורת רעב כדי לחשוב", התעצבן וואנג ושלח את צ'ן ללכת לייצר מארשל מיחידת החילוץ.

צ'ן ניגש למלאכה במלוא המרץ, ואחרי שעתיים הניח את החבילה על שולחנו של וואנג כשהיא מוכנה למשלוח.

"מה זה?" שאל וואנג.

"מארשל מיחידת החילוץ. לכן של יעקבי", הסביר צ'ן.

"אמרנו צ'ייס".

"מה?"

"צ'ייס מיחידת החילוץ", ענה וואנג, "הוא רוצה להיות צ'ייס".

"אבל אמרת מארשל", התעצבן צ'ן.

"אני לא אמרתי שום דבר, זה הילד אמר מארשל. אבל הוא התכוון צ'ייס".

"אנחנו בטוחים הפעם שהוא התכוון באמת לצ'ייס" התחנן צ'ן.

"אני בטוח רק במקבילה הסינית של קודשא בריך הוא", ענה וואנג, שלא היה בקי לגמרי בתאולוגיה הסינית, "כל השאר לא בידיים שלנו. עכשיו לך לייצר צ'ייס".

צ'ן ירד בחזרה לרצפת הייצור וחזר אחרי שעה וחצי עם חבילה מוכנה וממוענת ליישוראל. "צ'ייס אחד מוכן למשלוח", הוא הצהיר.

"מה זה?" שאל וואנג.

"צ'ייס. לילד של יעקבי".

"אה, הוא כבר מזמן לא בקטע של יחידת החילוץ", אמר וואנג באדישות.

"אבל וואנג אדוני, הוא אמר שהוא רוצה להיות צ'ייס! אי אפשר ככה לשגע אנשים", התרען צ'ן.

"תגיד לי, אתה חושב שזה כיף לי?" הזדקף וואנג, "אתה חושב שזה היה החלום שלי בחיים? לנהל מפעל שמייצר תחפושות דליקות לילדים שההורים שלהם מחכים לרגע האחרון ואז מזמינים בעלי אקספרס ומצפים שזה יגיע תוך פחות משבוע? זה נשמע לך הפנטזיה של ילד שגדל במקבילה הסינית של ראנטיס?"

"לא", ענה צ'ן.

"יופי, אז עכשיו לך תייצר לו דג נינג'ה".

"דג נינג'ה?"

"דג נינג'ה".

"אתה מתכוון צב נינג'ה", ניסה צ'ן.

"אני אמרתי צב?"

"לא".

"מה אני אמרתי?"

"דג".

"יפה. אז תייצר דג נינג'ה", חתם וואנג.

"אבל אני לא חושב שיש דבר כזה דג נינג'ה", אמר צ'ן. "הבן הקטן של יעקבי חושב שיש, וזה מה שחשוב", הסביר וואנג.

"אולי הוא מתכוון צב ופשוט צריך קלינאית תקשורת", ניסה צ'ן.

וואנג נעמד וליטרלי הפך את השולחן מרוב עצבים. "עוד מילה אחת ואני מנכה לך דולר מכל שעת עבודה שלך", הזהיר וואנג. "אבל אני מרוויח חצי דולר לשעה".

"יפה, אז תוך כמה ימים אתה תהיה בחובות עתק", סיים וואנג, "עכשיו לך תייצר דג נינג'ה".

צ'ן ירד לרצפת הייצור וניסה לחשוב מה המאפיינים של דג נינג'ה. אחרי התייעצות ארוכה עם פאן-פאן המעצבת הוחלט לא לעבוד קשה מדי ופשוט לייצר הכלאה של תחפושת בת הים הקטנה עם תחפושת של קונג פו פנדה. פנדה עם סנפיר. ברגע של השראה צ'ן דחף למיקס זוג נונצ'קוס וארו יפה.

הפעם הוא לא הצליח אפילו לעבור בדלת המשרד.

"שומע צ'ן", הגיע וואנג עם העדכון החם האחרון, "אחים של יעקבי הקטן הסבירו לו שאין דבר כזה דג נינג'ה".

"זה מה שאני אמרתי!"

"אז מה אתה מחזיק ביד?"

"תחפושת של דג נינג'ה".

"יפה, אז אולי תיסגר על עצמך לפני שאתה ככה יוצא בהצהרות".

"נו אז איזו תחפושת הוא רוצה עכשיו?" שאל צ'ן בייאוש.

וואנג שלף מהכיס נייר מודפס. "אז ככה, הוא רוצה 'משהו מגניב כזה עם חרב אבל שיש לו זנב והוא עושה אורות וחחחחחחחחחח' בסדר?"

"מה הוא רוצה?"

"משהו מגניב כזה עם חרב אבל שיש לו זנב והוא עושה אורות וחחחחחחחחחח", וואנג הקריא שוב מהדף.

צ'ן לא ידע מאיפה להתחיל להתייחס לבקשה הזאת. "הוא עושה אורות ומה?"

"חחחחחחחחחח", וואנג חזר על עצמו, "נדמה לי שזו קריאת הקרב המסורתית של ה'משהו המגניב הזה עם חרב אבל שיש לו זנב והוא עושה אורות'. יש לך שעה לסגור את הפינה הזאת, אחרת לילד לא תהיה תחפושת לפורים".

צ'ן אסף את השאריות של עצמו והלך לייצר "משהו מגניב עם חרב אבל שיש לו זנב והוא עושה אורות וחחחחחחחחחח". אחרי שלוש שעות של עבודה הוא הביט במעשה ידיו בסיפוק. התחפושת נראתה אומנם כמו שעטנו מוטרף של כל תחפושות הילדים הכי עכשוויות, אבל זה בהחלט ענה להגדרה של "משהו עם חרב אבל שיש לו זנב והוא עושה אורות".

צ'ן נכנס בזחילה מותשת למשרדו של וואנג כשבידו החבילה מוכנה לשליחה לישראל. וואנג הסתכל עליו ברחמים בעודו לוגם מנזק התה. "בסוף הוא לא רוצה את זה", הוא אמר בנחת, "החליט שהוא רוצה להתחפש לבנאי".

צ'ן התרומם בכעס, קרע את החבילה לגזרים והשליך את השאריות שלה על הקיר. "אז ללכת לייצר תחפושת של בנאי???" הוא שאל בצרחות.

"לא לא", הרגיע אותו וואנג, "את התחפושת הזאת כבר יש להם בבית".

צ'ן התרסק מותש על הכיסא במשרד והתחיל לייבב כמו ילד. היללות הקולניות הדהדו ברחבי המפעל העצום במשך דקות ארוכות, ומבין היבבות היה נדמה כאילו צ'ן ממלמל לעצמו מעין מנטרה רפטיבית חדשה. אף אחד לא ידע להגיד בוודאות, אבל וואנג היה משוכנע שהוא אומר משהו כמו "חחחחחחחחחח".

צ'ן ירד לרצפת הייצור וניסה לחשוב מה המאפיינים של דג נינג'ה. אחרי התייעצות ארוכה עם פאן-פאן המעצבת הוחלט לא לעבוד קשה מדי וכפשוט לייצר הכלאה של תחפושת בת הים הקטנה עם תחפושת של קונג פו פנדה. פנדה עם סנפיר. ברגע של השראה צ'ן דחף למיקס זוג נונצ'קוס וארו יפה

Yair Jacobi
@YairJacobi

אני אוהב שבסקרים שואלים אותי למי הייתי מצביע אם הבחירות היו מתקיימות "היום", כי מחר אני לגמרי בל"ד

זוכרים פעם שנושאת מטוסים אמריקאית הייתה וואו? היום יש פה כבר איזה שלושים, ראיתי אתמול ילד בן ארבע מסתובב עם אחת בשוק של רמלוד

אני: היי, שלום!
שיר של יום שלישי: סליחה, מי אתה?
אני: זה אני, יעקבי!
שיר של יום שלישי: אה... מה יש איזה חג היום, הא?
אני: למה ככה
שיר של יום שלישי: יאללה
יאללה בטח רואים אותך ביום חול, איזה חג היום?
אני: פורים...
שיר של יום שלישי: טוב אני אלך לעדכן את "עלינו" שלא תעשה לו התקף לב

אני: למה התחפשת, חמודה?
היא: למלכת הפרחים!
אני: את יודעת שלפרחים בדרך כלל אין מלכה?
היא: אתה יודע שלמבוגרים בדרך כלל יש עבודה מסודרת?
אני: פורים שמח
היא: תתקדם

הדייט לא זורם?

תרפאו!

מנטוס

YES to FRESH

מרענן לכם את הרגע!
עכשיו במגוון טעמים נפלאים

L&S
ליימן שליסל
השם שמאחורי האיכות
חברה שומרת שבת

בתשנ"ח הדיין
חיים סופר
שר למחיר
מנהל

באישור הרבנות הראשית לישראל

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

הצי המלכות

את האישור ליהודים להיקהל ולעמוד על נפשם היה צריך לתת כי את אשר נחתם בטבעת המלך אין להשיב. לא תאמינו מי החליטה את זה

בסוף הכול בא על מקומו בשלום: המן הרשע נתלה על העץ, אסתר עשתה לאחשוורוש היכרות עם מרדכי וכולם נשמו לרווחה והלכו לשבור את הצום. אבל אז אסתר נזכרה במשהו. "חייבים לבטל את הגזרה", היא בכתה, "כי איככה אוכל וראיתי ברעה אשר ימצא את עמי, ואיככה אוכל וראיתי באובדן מולדתי?"

"מה הבעיה", הושיט לה אחשוורוש את שרביט הזהב (הוא היה רגיל כבר), "כתבו על היהודים כטוב בעיניכם בשם המלך". "לא כל כך מהר", נשמע קול צורמני מירכתי האולם. הנוכחים הפנו את ראשיהם אל האישה חמורת הסבר אשר פסעה בצעדים נחרצים אל כיסא המלך. מאחוריה, נרעש ונפחד, דידה עבד נרצע שנשא ערימה של קלסרים, וסט צבאי חדש כמעט לגמרי וגזרי עיתונים עם כתבות מהללות.

"ושתי", נהם אחשוורוש, "מה את עושה פה? סילקתי אותך עוד בתחילת המגילה".

"אתה לא יכול לסלק אותי, אני ושתי בהרבודה יועמשיאן, היועצת המשפטית לממלכה".

"מעולם לא מינתי אותך".

"כי אין לך סמכות, אתה בסך הכול מלך".

"לך אין סמכות, כי אני הדחתני אותך".

"המקסימום שאתה יכול להדיח זה כלים, וגם זה רק אם אני מאשרת לך".

רחש עבר בין סריסי המלך. "תזכיר לי, למה היא הודחה?" שאל בגתא בשקט.

"היא הייתה לעומתית", לחש אבגתא, "טרפדה הכול, ממש ביזתה".

"מה? שאל בותא.

"לא דיברתי אליך".

"אני פשוט אתעלם ממך", אמר אחשוורוש לוושתי ופנה בחזרה לאסתר, "קחו את טבעת המלך..."

"אסור", אמרה ושתי.

"למה?"

"מניעה משפטית. כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב".

"את המצאת את זה עכשיו או שאת סתם מחרטטת?"

"אדוני המלך, הזמן דוחק", אמרה אסתר, "פשוט תחתום על גזירה חדשה שמרשה ליהודים להיקהל ולעמוד על נפשם".

"זה אסור", אמרה ושתי.

"למה?"

"מנוגד לחוק יסוד: עם מפורז ומפורד בין העמים".

"אבל אין חוק כזה".

"אה, אסתי, אל תסיטי את הנושא", קצפה ושתי, "יאללה גם כן זאתי, חושבת את עצמה למלכה".

לזכור את בגתן ותרש

"בסדר", אמר המלך, "אני אחתום על צו שמאפשר ליהודים..."

"אסור לך", קטעה אותו ושתי.

"מה הפעם?"

"בלתי סביר בעליל".

"שיהודים יאחזו בנשק ויגנו על עצמם זה לא סביר בעיניך?" הודעקה אסתר.

"חשש לפגיעה בערכי יסוד", השיבה ושתי, "ומרגע זה את בנבצרות".

"תקשיבי..."

"לא לפנות אליי, לא לדבר אליי", נפנפה ושתי באצבעה כמו שיצחק (איציק) גולדפריינד מגרש מאולם המשפט זבובים ואורחים טורדניים.

"די, ושתי", אמר אחשוורוש, "את מכירה עוד ממלכה בעולם שמוכנה שמשפטים ינהלו אותה? מי מוכן?"

"מה?" אמר ממוכן.

"אין לך סמכות, אתה בסך הכול מלך!". הייעוץ המשפטי בארמון בשושן

גם בגתן ותרש היו שומרי סף, אל

תשכחי לאן הם הגיעו".

"אתה רומז שאתה מתכנן לתלות

אותי?"

"תראי, אני מציע פשרה: את תיתני

לי לעבוד, ובתמורה נסדר לך פה

לשכה נחמדה ומדי פעם ניפגש ונדון

בעניינים. איפה את רוצה לראות

אותי?"

"תלוי"

"לא דיברתי אליך".

"ואני לא אליך", הפנתה ושתי את גבה אל אחשוורוש, "אתה בכלל

בניגוד עניינים".

"אילו עניינים?"

"כולם".

"תגיד, צמחה לך קרן על המצח או מה? יש לי מאה עשרים ושבע

מדינות לנהל ובעיות מהודו ועד כוש, אין לי זמן להנפצות".

"אתה בעצם אומר שענייני הממלכה לנגד עיניך?"

"כל הזמן".

"אז אתה מודה שהעניינים נגדך, כלומר אתה בניגוד עניינים. קח את

הדברים שלך וחכה לי בכניסה לתחנת המשטרה".

"את לא יכולה לסלק אותי מהארמון שלי".

"ודאי שכן, אני שומרת סף".

"גם בגתן ותרש היו שומרי סף, אל תשכחי לאן הם הגיעו".

"אתה רומז שאתה מתכנן לתלות אותי?"

"תראי, אני מציע פשרה: את תיתני לי לעבוד, ובתמורה נסדר לך פה

לשכה נחמדה ומדי פעם ניפגש ונדון בעניינים. איפה את רוצה לראות

אותי?"

"תלוי".

"במה?"

"אני רוצה לראות אותך תלוי".

"את מביאה את הממלכה לחורבןא".

"מה?" שאל חרבונא.

"לא דיברתי אליך".

המן לא ענייני

"אם את כל כך חרדה לערכים", התייצבה אסתר מול ושתי, "איפה

היית כשהמלך נתן להמן את הטבעת כדי לחתום על השמדת היהודים?"

"זה לא אותו הדבר".

"למה?"

"פגיעה בדמוקרטיה".

"מה הקשר?"

"נפל פגם בהליך".

"איזה הליך?"

"פגיעה בלתי מידתית בדין הבין לאומי".

"בקיצור את עושה אפליה. להמן את שותקת, אותנו דופקת".

"מה שהמן עושה בומנו הפנוי זה ענייני".

"ואנחנו?"

"ענייני".

"זה תפקוד מאוד לא ענייני".

"אתם חותרים תחת אושיות הממלכה ובוזזים את הדמוקרטיה".

"המן הוא שתכנן להשמיד את כולנו ביום אחד ושללנו לבו, אנחנו רק

רוצים להגן על עצמנו ובביזה לא נשלח את ידינו".

"אגב ביזה", התערב חרבונא, "מה שהסריס שלך מחזיק זה לא במקרה

וסט שמישהו העלים מחייל אחר?"

"אתה מנסה לרמוז משהו?"

"לא רומז, זה מצולם", אמר חרבונא, "מקור מהימן".

"מה?" שאל מהומן.

"לא דיברתי אליך".

"למה?"

"טוב", התעצבן אחשוורוש, "מספיק עם הקרקס".

"מי?" שאל כרכס.

"כדי ביזיון וקצף", התעצבן אחשוורוש והלך לתלות מישהו כדי לשכך

את חמתו. אולי יקרה נס, אולי בסוף רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום

אחר, העיקר שיום יבוא ותהיה לנו מדינה משלנו, ואז נזכה למערכת

משפט שתרווף את הצדק ולא אותנו. ●

הבה נרעיש, רש רש רש

כי מגיע להם שקט כלכלי

מתנות לאביונים

בו ביום

בהמלצת רבני הציונות הדתית

עמותת חסד לזכרם של הרב מנחם ליבמן זצ"ל,
בנו הקדוש שניאור שלמה הי"ד
ונכדו הקדוש אליקים שלמה הי"ד

לתרומה מהירה - סרקו

***2835**
או באזור מקימי
תרמו עכשיו!

מקימי
השער לכלכלה נבונה

מירוץ שליחים

מוכי מחלות או מלחמות. בתקופת מגפת הקורונה, צוותים רפואיים ברחבי העולם עבדו בתנאים קשים, לעיתים תוך סיכון אישי גדול. מארי קירי, חלוצת חקר הרדיואקטיביות, שהקדישה את חייה למחקר מדעי פורץ דרך, עבדה בתנאים מסוכנים, ובסופו של דבר חלתה בעקבות חשיפה ממושכת לקרינה. הזירה הפוליטית מזוהה בצדק עם מאבקי כוח, אך אין ספק שנציגינו בכנסת מונעים מתחושת שליחות עמוקה, גם אם הוועדות בכנסת נראות כמו קרקס. רובם אנשים מוכשרים, שיכלו להצליח כלכלית בסקטור הפרטי ולחיות חיים נינוחים יותר. עשרות אלפי לוחמים עזבו את בתיהם במהלך השנתיים האחרונות שוב ושוב מתוך תחושת שליחות וערבות לשלום האומה, וחלקם שילמו מחיר גבוה בגוף ובנפש. את הרוח הגדולה הם שאבו ממחנכים מסורים. אין זה סוד שהעמל של המחנך הוא סיופי, הוא אוכל לא מעט קש מול תלמידים והורים כפויי טובה, ולפעמים את פירות עמלו הוא קוצר רק לאחר שנים. ועדיין, זאת שליחות של בניין היסודות של עתיד האומה.

בזכות לחיצת יד. ויש קונה עולמו בשעה אחת. לפני כחמישים שנה, למד באוניברסיטת ברקלי שבקליפורניה בחור יהודי אמריקאי. הקשר שלו ליהדות היה רופף, אבל משהו פנימי גרם לו לחוש גאווה יהודית בסיסית, ולכן הוא השתדל לאכול במסעדה הכשרה בקמפוס. באחד הימים התיישב לידו בחור שחיך אליו ולחץ את ידו. הצעיר הציג את עצמו: שמי שלמה אומן. הם פתחו בשיחה קצרה וסתמית על לימודים ועל החיים. שלמה שהה אז בארצות הברית עם משפחתו, מפני שאביו הוזמן להרצות באוניברסיטה, ובדיוק באותו יום הוא התלווה אל אביו למקום עבודתו. השיחה התארכה, ובסיומה הזמין שלמה את בן שיחו לסעודת ליל שבת בבית משפחתו, שהיה סמוך לאוניברסיטה. הבחור היסס מעט, אך לבסוף החליט ללכת. זאת הייתה הפעם הראשונה בחייו שחווה סעודת שבת כהלכתה. הזמירות, האווירה, השולחן הערוך, הכול ריגש אותו מאוד. אבל מעל הכול הדהים אותו לראות את הילדים הקטנים משיחים לפי תומם בענייני פרשת השבוע. הוא הרבה בליבו: "איך ייתכן שאני אדם מבוגר, וילד יהודי קטן יודע דברים שאני מעולם לא למדתי?"

מאותו ערב משהו התחיל לזוז בתוכו. הבחור המשיך לשמור על קשר עם משפחת אומן. עם הזמן הוא הגיע לארץ כדי ללמוד מחשבת ישראל באוניברסיטה העברית. כשסיפר זאת לפרופ' אומן, אביו של שלמה, הוא שמע ממנו משפט פשוט: "יהדות לא לומדים באוניברסיטה". הפרופסור הפנה אותו לשיבה מתאימה בירושלים, שם החל תהליך עמוק. הוא התחיל לשמור מצוות, בנה בית יהודי וגידל משפחה. השנים עברו, ונכדו החליט ללמוד בתוכנית לבחורים מחו"ל בשיבת שעלבים. באחד הביקורים של הסבא, נפלו עיניו על לוח הזיכרון לבוגרי הישיבה שמסרו נפשם על קידוש השם. בין השמות הופיע גם שלמה אומן. ברגע אחד הוצף הסבא בהתרגשות. הרי כל המסע שלו, כל החיים היהודיים שבנה, התחילו באותו חיוך, באותה לחיצת יד, באותה הזמנה פשוטה לשולחן שבת. מעגל שלם נסגר. מדהים לחשוב עד כמה נתינה קטנה, רגע של פתיחות וחסד, יכולים להפוך עולמות שלמים, גם בלי שאדם ידע זאת באותו רגע. ●

עיבוד דיגיטלי: עדי דוד

שליחות היא תחושת אחריות פנימית שמניעה את האדם לפעול למען ערך עליון. אדם שחי מתוך שליחות מוכן לעיתים לוותר על נוחות או מעמד, ואף לסכן את חייו, משום שהמטרה חשובה בעיניו יותר מהאינטרס האישי. שליחות אינה שמורה ליחידים סגולה בלבד, היא אפשרית בכל תחום בחיים

תפילין ברגע האחרון. לפני שנים רבות, בערב שבת קיצי, דקות אחדות לפני השקיעה, התפרץ לבית המדרש בישיבת שעלבים בחור צעיר, שנראה מוטרד מאוד. הוא פנה לבעלי ואמר: "אני מחפש תפילין, עדיין לא הספקתי להניח היום תפילין ועוד מעט שקיעה". בעלי מצא לו בזריזות זוג תפילין והבחור הניח אותן בחיפזון מול עיניהם המופתעות של המתפללים. הרי לא מקובל לראות מישהו מניח תפילין בזמן אמירת קבלת שבת. הבחור התעלם מהמבטים מסביב והספיק לקפל את התפילין ממש עם השקיעה. מסתבר שהוא קם מאוחר ותכנן להניח תפילין, אבל מסיבה כלשהי עבר היום ולא הזדמן לו. והנה השבת מתקרבת והוא נזכר בתפילין. וכך, למרות אי הנעימות, החליט שהוא מוכרח להניח תפילין לפני השקיעה, וברוך ה' הספיק. בעלי אמר לו שהוא מקנא בו על כך שהתגבר על הניסיון הגדול הזה, העיקר שלא לוותר על הנחת התפילין אפילו יום אחד. יש קונה עולמו בשעה אחת.

כל אחד והניסיון שלו. הרב דסלר בספרו 'מכתב מאלהיו' מדבר באריכות על הקו שבו נמצאים הניסיונות אצל כל אדם ואדם. הוא מסכם את דבריו בקביעה שמשימת האדם היא להרים במהלך חייו את מדרגת הניסיון שלו מעלה מעלה ובכך למלא את שליחותו. המושג שליחות מבטא תפיסה עמוקה שלפיה האדם אינו חי רק למען עצמו, אלא רואה את חייו כחלק ממשימה רחבה יותר. שליחות היא תחושת אחריות פנימית שמניעה את האדם לפעול למען ערך עליון. אדם שחי מתוך שליחות מוכן לעיתים לוותר על נוחות או מעמד, ואף לסכן את חייו, משום שהמטרה חשובה בעיניו יותר מהאינטרס האישי. שליחות אינה שמורה ליחידים סגולה בלבד, היא אפשרית בכל תחום בחיים.

המסע להקמת משפחה. לאחרונה זכיתי להעביר שיעורי זום לנשות חיילים מהציבור החרדי. חלקן מתמודדות עם עומסים יומיומיים, וקשה להן להתחבר לרצון של בן הזוג לשרת בצבא. חשבותי לעצמי איך אוכל לחזק אותן, והחלטתי לדבר על נושא השליחות. שיתפתי אותן בסיפורי האישי, סיפרתי על המסלול של לימודי הרפואה וההתמחות ברפואת נשים שהיו רוויים במחירים אישיים ומשפחתיים. למה עשיתי זאת? כי בימים ההם לא היו כמעט רופאות גינקולוגיות ובוודאי שלא רופאות דתיות. עזרתי להן למצוא בתוכן כל כך הרבה כוח למילוי כל שליחות. למשל, יש לנשים המופלאות הללו מסירות נפש ללידת ילדים. בניית משפחה היא מעשה שבו אדם מרחיב את עולמו הפרטי למהות כללית יותר. האישה החרדית הממוצעת מחליטה לגדל משפחה גדולה, ולפעמים נלחמת על כך אם זה לא בא בקלות, מי כמוני יודעת. למה היא עושה זאת? הרי היריון, לידה וגידול ילדים זה מסע ארוך ומייגע. התורה לא מבקשת ללדת שמונה ילדים, אבל האישה לא מוותרת על כך, כי היא מחוברת באופן מלא לשליחות. אם כך, ברור לי שברגע שהיא תתחבר לגודל השליחות הכללית של עזרת ישראל מיד צר, היא תקבל כוחות לעמוד גם בשליחות הזאת, ואף תעשה זאת בשמחה.

לאורך ההיסטוריה אנו פוגשים דמויות שהמחישו מהי שליחות, מתוך אמונה עמוקה שמוטלת עליהן אחריות כלפי הכלל. רופאים ואחיות מסכנים את עצמם באזורים

כאן מתחילה התקומה

שכונת תקומת ישראל מתכוננת לקום בשדרות - לב העוטף.
שכונה חדשה למשפחות שמבקשות שייכות, ערכים והתחלה בטוחה.
דווקא עכשיו עוברים לשדרות - לתקומת ישראל

הצטרפו לתקומה - השאירו פרטים בטלפון *8516

צחקה מזתגלת

לקומיקאי אשר בן אבו לא צריך לספר מה זה "ונהפוך הוא": הוא רצה להיות מוזיקאי אבל התגלגל לסטנדאפ, הוא גדל בגבעת שמואל אבל מתגורר כיום בגבעה בבנימין, והוא רגיל להופיע על במה אבל בעצם ביישן מטבעו ♦ ריאיון פורימי עם המלצות למתחכשים וגם טיפ שלא ידעתם על חרבוניה זכור לטוב

יעל בנימין // צילום: ניצי אילן

בגבעת שמואל, האמצעי משלושה ילדים. במהלך השנים היה תמיד מאלה שמובילים את ההצגות, אירועי שבת זכור וכדומה. "פורים תמיד היה ה'פיק' של השנה מבחינתי". הוא למד בישיבה התיכונית בגבעת שמואל, ולאחר מכן בישיבת ההסדר במעלות. כשהגיע השלב לבחור מקצוע, התלבט בין לימודי משחק ללימודי מוזיקה. "חשבתי על האפשרות ללמוד משחק, אבל שאלתי את עצמי: מה אני אעשה עם זה? והלכתי ללמוד מוזיקה. למדתי כתיבה, הלחנה ועיבוד, מתוך הנחה שבתחומים הללו יהיו יותר אפשרויות להתפתח".

לאנדרדוס הוא הגיע, באופן מאוד לא מתוכנן, כששירת כמדריך בפנימייה צבאית. "מלכתחילה לא רציתי להגיע לשם, אבל אולי משהו בתוכי אמר לי שאני מתאים לזה, כי היה לי ניסיון בתחום בתור מדריך בבני עקיבא ובסמינריונים".

להכתרה. אבל בכל זאת הוא מצליח לפנות זמן לריאיון ל'בשבע', לשיחה על הומור, מגזר וגם כמה תובנות מקוריות לקראת חג הפורים.

ההומור נוכח בחייו של בן אבו לא רק על הבמה, אלא לפעמים דווקא ברגעים הכי פחות צפויים, בעיקר עם הילדים. "אתמול בלילה למשל, רצינו שהם יעשו מקלחות ויתארגנו, וזה לא ממש קרה בקלות, אז במקום לכעוס התחלתי להשתולל איתם ולהצחיק אותם, וזה הוציא גם מהם וגם ממני דברים הרבה יותר טובים. היה גם יום אחד השבוע שהכול השתבש לי: טעיתי בדרך, נשפך לי הקפה, כל מיני תקלות מעצבנות. ואז הסתכלתי על עצמי לרגע מבחוץ ואמרתי: רגע, אשר, זה מצחיק. זה בהחלט הקליל את האווירה. אני חושב שזה הקסם של הומור, הוא שובר את כל המציאות הנוקשה".

"מה קשור מתנחלת מחברון?"
אשר בן אבו, בן 42, נשוי ואב לחמישה, גדל

הדרך ליישוב החקלאי הצעיר מלאכי השלום עוברת בתוך שדות ירוקים אינסופיים ונוף עוצר נשימה, שבתקופה זו של השנה מתעלה על עצמו באופן מיוחד. עד לא מזמן זו הייתה חוות בודדים, שלאחר הסדרתה לפני כשנתיים טיפסה גדלה והפכה ליישוב של 30 משפחות. באווירת פורים מסוימת, הווייז מודיע לי שהגעתי ליעד בדיוק ברגע שהרכב עצר ליד הרפת המקומית. אני ממשיכה כמה מטרים, פונה שמאלה ומגיעה לביתם הצנוע, בסגנון האופייני להתיישבות הצעירה, של אשר ונריה בן אבו.

אשר בן אבו מוכר היטב במגזר הדתי כקומיקאי מוכשר, שהתחיל כרבע אנדרדוס אבל כיום מופיע עצמאית, כמו יתר בני החבורה שהתפרקה. בשבילו התקופה הזאת היא מהעמוסות בשנה, בין הופעות רבות, בימוי הכתרות בישיבות תיכוניות ועשרות בני נוער שמבקשים סרטון קצר

נזהר שהצחוק לא יבוא
על חשבון משהו אחר.
אשר בן אבו

הלב הפועם בסידני: בנות השירות שהפכו לעוגן של קהילה בלב סערה

לעזור להם להבין מי אנחנו". ליאורה המלבורגר (19) מירושלים, שעלתה ממנצ'סטר בגיל שש ושירתה ב'עתיד פלמחים' עם נוער בסיכון, חלמה על סידני בגלל השמועות על הקהילה החמה. "חשבתי שיש לי המון מה לתת כי עליתי לארץ ואני מבינה את התרבות, אבל מצד שני גדלתי כל החיים בישראל. זו הזדמנות של פעם בחיים. אני מרגישה שאני נותנת המון, והקהילה נותנת לי בחזרה". פרויקט השירות הלאומי בתפוצות הוא יוזמה ייחודית המחברת בין צעירים מיישראל ובין קהילות יהודיות ברחבי העולם. בשנת השירות תשפ"ו משרתות בפרויקט כ-160 בנות בכמה מדינות בעולם, רובן בצפון אמריקה (ארצות הברית וקנדה). בנוסף לכך מגיעות בנות השירות גם לאירופה (אנגליה, איטליה, רומניה, אוסטריה, שווייץ וקפריסין) ולאוסטרליה, מקסיקו וסינגפור. במסגרת השירות יוצאות בנות השירות לפעילות

שעלתה מניו יורק בגיל שנתיים, הגיעה אחרת שירות משמעותי במרכז 'מייקי לוי' לחיילים בודדים בירושלים. "תמיד רציתי לדעת שיש יהודים בחלק השני של העולם. לגרום להם לאהוב את הארץ והיהדות ולקרב אותם - זה היה החלום שלי. אני באורות, בשיא של החיים. הקשרים והקהילה פה מדהימים, ואני מרגישה כל הזמן שיש לי מה לתת". שלווה קירמן (20) מאפרת הגיעה לסידני עם מטען תורני וטיפול עשיר. אחרי שנה במדרשת 'מגדל עוז' ושנה בשירות ב'רכסי לב' עם ילדים חולי סרטן, היא חיפשה את האתגר הבא. "עליתי לארץ מניו ג'רזי בגיל שש. לא רציתי ללכת לארצות הברית כדי להכיר תרבות שונה, כי אני יודעת מה זה לעלות לארץ. הרגשתי שיש לי אהבה לארץ ושאני יכולה לעזור להם במסע שלהם, גם אם לא יעלו בסוף. תמיד הרגשתי שיש תפקיד חשוב לאנשים שהם מחוץ לארץ, ורציתי

הציוני, וגילו שהן אלו שמקבלות שיעור באהבת הארץ וביהדות. זהבה אקמן (20) מחשמונאים, בת שירות מטעם 'בת עמי', כמו כל המרואיינות בכתבה, כבר חוותה שירות לאומי מאתגר בבית ספר לצרכים מיוחדים בבית שאן. "אני ממש אוהבת תרבויות שונות ורואה חשיבות בשליחות", היא מספרת על ההחלטה להתראיין לתפוצות. "יותר מזה שבא לי לתת ולהראות את האהבה לארץ ולהביא אותה לפה, בא לי גם לקבל ולראות מה זו הארץ בשבילם. לגור בארץ זה להסתגל לדברים ולהיות חלק, אבל ברגע שיוצאים - מתאהבים מחדש. זה גורם לי לאהוב יותר ולשמוח באיך שגדלתי. השליחות הזאת גורמת לי להיות גאה שאני יהודייה, דתייה וישראלית מלאה". בשביל זהבה, הנתינה היא כלי לבנייה עצמית: "לחזור לארץ עם יותר אהבה". גם מלכי שיף (20), חברתה מחשמונאים

הן הגיעו לאוסטרליה כדי ללמד עברית ולהביא מעט מאווירת ארץ ישראל לקהילה היהודית המרוחקת, אך מצאו את עצמן בלב פיגוע הטרור המטלטל בבונדיי ביץ'. בין הכנת ספינג'ים למשפחות בטרואמה לשירה במעגלים במקום הרצח, בנות השירות הלאומי של 'בת עמי' מספרות על השנה ששינתה את חייהן: "היינו התרופה שלהם. הבאנו את החוסן הישראלי למקום שחשב שהוא גן עדן" בקצה השני של העולם, בסידני שבאוסטרליה, נמצאת קהילה יהודית חמה וציונית מאוד. בשביל רוב הישראלים אוסטרליה היא יעד לטיול הגדול של אחרי הצבא, מקום של גלישה, שקט ונופים אינסופיים. אך בשביל ארבע צעירות ישראליות שאת סיפורן אנו מביאים כאן, אוסטרליה היא שדה הפעולה של השליחות הלאומית שלהן. הן יצאו לשירות לאומי במרחק של כ-14,000 קילומטרים מהבית כדי להדליק את הניצוץ

פרויקט השירות הלאומי בתפוצות הוא בעל חשיבות עמוקה לעם היהודי. הוא יוצר גשר אנושי בין ישראל לתפוצות, ומאפשר ליהודים החיים מחוץ לישראל לחוש קשר אישי ולא רק רעיוני עם המדינה והחברה הישראלית. המפגש הישיר עם צעירות ישראליות מחזק את תחושת השייכות, הזהות היהודית והגאווה, ומעודד מעורבות קהילתית והמשכיות יהודית.

תרבויות אחרות ולתרום לקהילה, הפכה בשביל זהבה, מלכי, שלווה וליאורה למסע התבגרות מואץ בצל פיגוע טרור אכזרי. הן גילו שהזהות הישראלית שלהן היא לא רק דרכון או שפה, אלא ארגון כלים של חוסן, אופטימיות ועמידה מול פחד וגאווה ישראלית. "זו נתינה אינסופית והקרבה מטורפת", מסכמת ליאורה המלבורגר, "אבל אני לא חוזרת לארץ אותה ליאורה - התבגרתי פה ולמדתי כל כך הרבה".

כשהן מכינות ספינג'ים בלב סידני, או שרות במעגל בחוף בונדיי, בנות השירות מוכיחות שהמרחק הגאוגרפי לא יכול לנתק את הלב היהודי. במקום שבו הטרור ניסה לזרוע פחד ופירוד, הן שתלו זרעים של אחדות וגאווה. הן הגיעו כדי ללמוד, אבל בסופו של דבר גילו שהשיעור החשוב ביותר הוא זה שהן מעבירות בעצם נוכחותן: עם ישראל, גם בקצה השני של העולם, הוא עם אחד, חזק ולא נשבר.

ישראל לאוסטרליה חשוב, ומה שקורה ליהודים כאן חשוב לנו ושתומכים בהם. הוא אמר דברים שהשפיעו מאוד על הנוער. רבים מהם היו בטראומה מהפיגוע, והוא נתן להם השראה וחיוך את הזהות היהודית שלהם".

שליחות ללא גבולות

השליחות בסידני, שהחלה כרצון להכיר

זהבה אקמן מתארת את התחושות הקשות שבאו אחרי ההבנה הראשונית: "כששמענו על הירי, זה היה נשמע לנו מוכר מהארץ. זה עצוב, אבל בגלל שאנחנו מכירות אנחנו יודעות להמשיך הלאה יום אחר כך. לי זה יצר הרגשה של תסכול וחוסר אונים. למה בגלל שאנחנו יהודים זה קורה לנו? למה אני צריכה לפחד במדינות אחרות? עד עכשיו הייתה תחושה שאפשר להשאיר את הדלת פתוחה ולא יקרה כלום. באתי מישראל להראות תמיכה ואהבה, ופתאום זה קורה".

"היינו התרופה שלהם"

החוסן הישראלי של הבנות הפך למשאב קריטי בשביל הקהילה בסידני. "האנשים פה חשבו שהם בגן עדן, הם בחיים לא שמעו על דבר כזה וזה היה מאוד מפתיע", אומרת שלווה. "היינו התרופה שלהם. יש לנו את החוסן של הישראלים כי אנחנו מכירות את הפיגועים בארץ, היו לנו את הכלים".

יום לאחר הפיגוע, העיר הייתה משותקת. קייטנה שהייתה אמורה להתקיים בוטלה, וההוראה הייתה להמשיך להסתגר. אבל הבנות לא יכלו לשבת בחיבוק ידיים. "חשבנו מה לעשות לקהילה. הכנו ספינג'ים והצענו אותם לכל מקום. הלכנו לבתים עם חיבוק ושוחחנו איתם, הראינו תמיכה. בערבים שאחרי הפיגוע שרנו שירים במעגל וסיפרנו סיפורים בבונדיי, ממש איפה שהיה הפיגוע, לזכר הנרצחים. רצינו לעודד את הקהילה". הן אף ערכו סרטון שבו אנשים מקהילות יהודיות בכל העולם שלחו הודעות תמיכה לסידני.

זהבה מתארת את הסוויץ' המחשבתי שעברה: "יום אחרי הפיגוע, הבנתי שדווקא בשביל זה באתי. פה מתחילה השליחות. גם אם קורים דברים נוראיים - ממשכים. אין עלינו ואין על העם שלנו, ושום דבר לא ישבור אותנו. אנחנו העם שנבחר והקדוש ברוך הוא איתנו. נכון, היה קצת פחד, אי אפשר היה לצאת לפעילות בדשא כי זה מסוכן, ובנים היו צריכים להוריד את הכיפות ולא לדבר עברית ברחוב. זה עדיין מפתח - אבל הם לא ישברו אותנו".

ביקור הנשיא: "החיבור של הילדים לארץ"

חיווק נוסף הגיע לפני כשבוע בדמות ביקורו הרשמי של נשיא המדינה יצחק הרצוג באוסטרליה. הנשיא, שהגיע כדי לחזק את הקהילה בעקבות הפיגוע, ביקר בבית הספר מוריה קולג' ונפגש עם השליחות.

מלכי שיף משחזרת את המפגש: "הנשיא הרצוג היה בבית הספר שלנו, היינו בטקס ורק אמרנו שלום. הוא דיבר עלינו ועל זה שזה חשוב לכל הילדים ליצור קשרים איתנו, כי אנחנו החיבור לארץ. הוא הרגיש את חשיבות הזהות היהודית בזמנים כאלה של אנטישמיות, ואמר שזה התפקיד של הילדים להראות שהם גאים להיות יהודים. כשילד שאל איך אפשר לעשות את זה, הוא ענה שדרך אחת היא להתחבר לישראלים כמונו, השליחות, וללמוד דרכנו על ישראל".

שלווה קירמן מוסיפה כי הביקור היה קריטי לשיקום הקהילה. "הביקור היה טוב וחיוק מאוד את הילדים. היה חשוב שיראו שהקשר בין

חינוכית, קהילתית ותרבותית בקהילות היהודיות, בבתי הספר, בתנועות הנוער ובמוסדות הקהילה, ומביאות עימן את השפה העברית, התרבות הישראלית וחיבור חי לארץ ישראל.

לפרויקט חשיבות עמוקה לעם היהודי. הוא יוצר גשר אנושי בין ישראל לתפוצות, ומאפשר ליהודים החיים מחוץ לישראל לחוש קשר אישי ולא רק רעיוני עם המדינה והחברה הישראלית. המפגש הישיר עם צעירות ישראליות מחזק את תחושת השייכות, הזהות היהודית והגאווה, ומעודד מעורבות קהילתית והמשכיות יהודית.

מנגד, גם לבני השירות עצמם מדובר בחוויה מעצבת. הם פוגשים את הגיוון הרחב של החיים היהודיים בעולם, לומדים על אתגרי הזהות בתפוצות ומעמיקים את הבנתם לגבי משמעותה של מדינת ישראל כמרכז העם היהודי. כך נבנית אחריות הדדית ותחושת גורל משותף בין קהילות ישראל והתפוצות.

סגרה של קדושה במוריה קולג'

הפעילות בסידני רחוקה מלהיות חופשה. הבנות עובדות במוריה קולג', בית ספר יהודי, שם סדר היום שלהם מתחיל בתפילות משותפות ביסודי ובתיכון, וממשיך בשיעורי יהדות, עברית וציונות המועברים בצורה קלילה ונגישה. בהפסקות הן מנהלות חברות, יצירות עם ילדים והרקדות.

"פעם בשבוע אנחנו הולכות למשפחות מאמצות", מספרת זהבה. "לכל אחת יש זמן איכות עם המשפחה וארוחה ביתית. השנה יצא שהמשפחה שלי לא שומרת כשרות ושת, ולכן אני מרגישה הרבה יותר את השליחות. זה נותן לי כלים לראות עולם חדש שלא ראיתי, להסתגל ולהביא את הערכים שלי. הם קנו לי כלים ואוכל כשר במיוחד בשבילי. עצם זה שאני נוכחת ושיש להם סביבה של ישראלית ויהדות - זה ממש יפה". השבוע שלהן ממשיך בלימודים משותפים, סעודות אצל משפחות הקהילה, פעילות בבני עקיבא וערבי "טיש" - מעגלי שירה וסיפורים באווירת קדושה. הן חולקות דירה ורכב קרוב למסעדות הכשרות, וזוכות לעטיפה חמה מהקהילה המקומית.

כשהאימה הגיעה לבונדיי ביץ'

כל השגרה הזאת נקטעה באחת בערב חג החנוכה האחרון. הפיגוע בבונדיי ביץ' שבסידני, שבו נרצחו 15 בני אדם, בהם שני שליחי חב"ד ואזרחי ישראל, על ידי שני מחבלים, היכה בקהילה כרעם ביום בהיר.

ליאורה המלבורגר נזכרת ברגעי האימה הראשונים: "ההורים שלי הגיעו מהארץ לביקור, ואמא שלי ואח שלי היו בבונדיי חצי שעה לפני הפיגוע. הם באו לפגוש אותי במסעדה כשרה, ופתאום פשוט הכניסו אותנו בכוח למסעדה. ראיתי הודעה מהקב"ט והבנו שיש אירוע ירי. מיד שלחו אותנו להסתגר בבתים. חשדו בכל מקום יהודי, וגם העובדה שהיינו במסעדה כשרה הייתה סכנה. לא הבנו כל כך מה קורה".

"היינו בדרך למישהי שהזמינה אותנו למסיבת חנוכה פרטית אצל מישהי", מספרת שלווה קירמן על ההחלטה המקרית שהצילה אותן, "פתאום הקב"ט דניס התקשר לשאול אם אנחנו בסדר. רצינו ללכת למסיבת החנוכה בבונדיי, אבל בגלל שהיא הזמינה אותנו - ברוך ה' לא הלכנו לשם. לקח זמן עד שהבנו את גודל האירוע. הסתגרנו ודיברנו עם ההורים בארץ. שלחו לנו המון הודעות דואגות, וזה דווקא עזר לנו - העובדה שיכולנו לתמוך באחרים מנעה מאיתנו להילחץ בעצמנו".

מימין לשמאל: ליאורה המלבורגר, זהבה אקמן, שלווה קירמן, מלכי שיף. עמותת בת עמי

"מבחינה אומנותית
מיצינו, אבל אנחנו עדיין
חברים טובים". בן אבו עם
אנדרדוס

"הצ'אט ג'י פי טי הוא מאוד חכם ויודע להגיד לך כמעט כל דבר, אבל בכל מה שקשור להומור הוא חלש. ניסיתי לחשוב מה הסיבה לזה, ואני חושב שצחוק זו תכונה מאוד אנושית. כשאני אומר לו 'תן לי נקודות לסטנדאפ' הוא נותן רעיונות בצורה מגושמת ומסורבלת, כמו מישהו שמנסה להצחיק אבל הוא לא בכיוון"

השיבוץ המאכזב
התהפך בסופו של דבר
לטובה, כי שם הכיר את יאיר
יעקבי, והשאר היסטוריה. "היינו
עושים שם הצגות ביחד ונהיינו
חברים טובים. יום אחד הוא סיפר
לי שהוא עובד על הקמה של חבורה
קומית, עם עוד כמה חברים שלמדו
איתו בישיבה בקריית שמונה. מדי
פעם הייתי נותן לו קצת רעיונות,
אבל לא הייתי חלק מהחבורה
הזאת."

"בשלב מסוים הוא אמר
להם שהוא רוצה לצרף אותי",
אשר נזכר. להצטרף לפרויקט
שעדיין לא ממש קיים זו
החלטה שדורשת אומץ, אז כדי
להרגיע את החששות יעקבי אמר
לו שהחבורה תקום בכל מקרה,
גם בלעדיו. "לימים הוא סיפר לי
שאמר את זה רק כדי שאשתכנע לבוא,

כשבאמת גם הוא חשש ללכת על זה. הוא
עבד אז בבנק, ולהרים פרויקט שאתה לא
יודע בדיוק מה יצא ממנו, זה קצת הליכה אל
הלא נודע. הוא חשב אז שאם אצטרף אליהם,
הוא ירגיש יותר ביטחון לקפוץ למים". אחרי
לא מעט שנים של הצלחה, היום אנדרדוס
כבר לא מופיעים בתור חבורה, פרט למופע
שהם מעלים בכל שנה בחנוכה, ביחד עם אסי
צובל ויהונתן רוזנהק. "פרדנו כי הרגשנו
שאנחנו דורכים במקום מבחינה אומנותית",
הוא מסביר את סיבת ההתפרקות, "אבל עד
היום אנחנו החברים הכי טובים, אז מבחינתי
אנחנו עדיין קיימים".

את נריה, אשתו, הוא הכיר דרך מגזין
'מוצ'ש' של 'מקור ראשון'. "באדר לפני עשר
שנים ביקשו מאיתנו, חבורת אנדרדוס, להיות
אחראים על הגיליון של שבת זכור. עשינו כל
מיני מדורים, וככה התוודענו למערכת של
מוצ'ש ולגיליונות נוספים. כמה שבועות לפני
כן, נריה גם הופיעה במגזין, בפרויקט 100'
הצעירים המבטיחים של המגזר. היא עבדה אז
בדוברות של חברון יחד עם אביה, נועם ארנון.
מתן צור עלעל בגיליון שבו היא הופיעה ואמר
לי: 'מה אתה אומר על הבת של נועם ארנון?'
האמת שקצת חששתי, הוא מודה. "מתנחלת
מחברון היה נשמע לי לא קשור אליי, ודי
מלחיץ". אבל מתן לא נרתע וגם לא התעצל.
הוא דיבר עם הדמויות הרלוונטיות במערכת
העיתון, והן עזרו לו לקדם את הרעיון.

"אני חושב שלא סתם התחנתני עם נריה",
אשר אומר. "זה לא שמראש חיפשתי חברונית,
אבל עדיין, כנראה שמלכתחילה היה בי חיבור
למקומות האלה". למלאכי השלום הם הגיעו
לפני כחצי שנה מהיישוב מצפה דני. התכנון
המקורי היה לעבור ליישוב קידה שבגוש שילה,
אבל בדרך לשם הם ראו את השלט המכוון
ליישוב מלאכי השלום. בהחלטה ספונטנית

ומשלב ידיים עם פרצוף רציני שכאילו
אומר: 'אנחנו לא נצחק פה. אין מקום
למלא שחוק פינו בעולם הזה'. זה לא
קל, הוא משתף. "יכול להיות שכל
הקהל צוחק, אבל אתה רואה את
אותו אחד שיושב מולך בשורה
הראשונה בפרצוף חמור סבר,
וזה מוריד את כל הביטחון. אתה
מרגיש שאתה צריך להוכיח לו
משהו, ושהוא בכלל לא רוצה
להיות פה, כנראה אשתו הכריחה
אותו. בעיניי זה תסביך דתי כזה
של 'אנחנו צריכים להיות רציניים',
אידיאליסטיים, ללמוד תורה ולעשות
דברים משמעותיים, אז אין מקום
לליצנות'. יכול להיות שבסתר ליבו הוא כן
היה שמח קצת לצחוק, אשר משער, "אבל
הוא מתקשה להרשות את זה לעצמו".

הוא משתדל לא להגזים עם המגוריות
במופע שלו, ולהכניס גם בדיחות שכל אחד
יוכל להבין מכוח היותו יצור אנושי ולא
דווקא חובש כיפה. "יש לי למשל קטע שבו
אני מדבר על זה שאני מרוקאי, ועל הצורה
שבה התוודעתי לזה בילדות שלי. כשכל
הילדים סיפרו על העיר באירופה שממנה
ההורים שלהם הגיעו, אני סיפרתי שאבא שלי
הגיע מהעיר בני מלאל ואמא שלי מאלוואד
סוף. וכשכל הילדים שמו בסנדוויץ' חביטה
או אבוקדו, אני הבאתי מהבית סלטא משוויה
ופיתה מטבגה. ואז אני אומר לעצמי: 'מי אני,
מאיפה אני? ומה זה המילים האלה שאני יודע
להגיד?'. הקטע הזה נולד מרעיון של יעקבי,
שאמר לי: אתה יכול למלא רבע שעה רק
בשמות של מאכלים".

בנוסף להיותו שחקן, אשר הוא גם מנחה,
מדובב, "חקיין בחדר" לדעתה של אשתו
ומפיק מוזיקלי. יש לו בשילה אולפן הקלטות
שאליו מגיעים זמרים, וגם משפחות שבאות
להקליט שיר לבר או בת מצווה. לאחרונה
גם הפיק ערב של הרכבים מוזיקליים לנוער
במתנ"ס בנימין. "אלה שני כובעים, של
הקומיקאי ושל המוזיקאי, וכל הזמן יש
איזשהו מתח בין שני הצדדים", הוא משתף.
"פעם העליתי מופע עם כל מיני שירים
אישיים, אבל כרגע זה לא המקום שלי.
היום השילוב הנכון מבחינתי זה לעסוק בצד
המקצועי של המוזיקה, ולהביא
לשם את המקום הקומי והקליל
במפגש עם החברה".

"אגב", הוא מפתיע,
"בסיטואציות שאני לא מכיר את
האנשים אני מאוד ביישן, לוקח לי

שאנחנו החלוצים של
ימינו. הסברנו להם שיש פה
אנשים שהקימו את היישוב ואנחנו רק
הצטרפנו, אבל הם התעקשו. לאחר זמן
קצר, פתאום היו פה כל יום איזה חמש או
שש הפסקות חשמל, ואז הרגשנו שהעוגה
הזאת מגיעה לנו ביושר".

המפחיד מהשורה הראשונה

אני שואלת את אשר אם יש אתגר
בלהיות קומיקאי מתנחל, אבל מסתבר
שדווקא המגורים מעבר לקו הירוק מספקים
הרבה תוכן להופעות. "יש לי קטעים על
המחסומים, על קבוצת הווסטאפ ביישוב
ועל המלחמה - שכל הגברים התגייסו ואני
נשארת". אבל גם אם בדיחות על דובון
וסנדלי שורש לא ממש יצחיקו את הקהל
בפתח תקווה, הוא מאמין שבסך הכול המכנה
המשותף בציבור הדתי הוא די רחב. "גם אם
אני מופיע ברעננה וגם אם במעלה לבונה, יש
נושאים כמו בית כנסת, שבתות וחגים שכל
שומר מצוות בכל מקום יזדהה איתם".

הייתי רוצה לפרוץ ולהגיע גם לקהל
החילוני?

"אני חושב שלכל אומן דתי יש את התסביך
הזה, אבל לאחרונה הייתה לי הארה שאני לא
דווקא רוצה את זה, כי טוב לי איפה שאני. אני
מכיר את האנשים והם מכירים אותי, ויש כאן
סגנון מסוים. לדעתי הקהל הדתי הוא קהל
חכם ואינטליגנטי", הוא מחמיא, "קהל מבין
עניין ומפרגן, מצד שני הוא גם קהל שקשה
להביא אותו להופעות. יש לפעמים הופעות
שאני רואה את הבן-אדם הזה עם הזקן שיושב

הם נכנסו אליו והתאהבו
מיד. "זה היה מדהים", הוא מספר.
"בעלי חיים, תרגולות, טבע. אמרתי
לנריה פעם שאם הייתי מתחתן עם מישהי
מפתח תקווה, אז הייתי יכול גם לגור שם,
אבל בהחלט יש בי את האהבה הזאת לטבע
ולנוף, אז זה התלבש לי טוב. לא חיפשתי לגור
בהארדקור של ההתנחלויות, אבל כרגע זה
המקום שאני חלק ממנו. יש פה פחות משפחות
ממה שיש בבניין של אמא שלי", הוא מנסה
להסביר את הפער בין החיים הנוכחיים שלו
ובין הבית שבו גדל. "היא כמובן הייתה שמחה
אם הייתי גר קרוב יותר, אבל בכל זאת היא
מגיעה לפה, לפעמים אפילו בטרמפים".

"אני לא מנסה להסתיר את זה שאני
העירוניסט כאן", הוא מודה בחיוך. "אני
למשל לא יודע לבנות פרגולות ולנסר עצים
וכל מיני כאלה. אני בעיקר אחראי פה על
הרוח, על הצחוקים בווסטאפ ועל אירועי
שבת זכור. האנשים פה מדהימים", הוא
מפרגן. "זה אומנם לא הסגנון שלי מבחינת
הלוק ותחומי העניין. ההתנחבויות כאן
בקבוצה למשל נעות סביב שאלות כמו אם
עין רשאש (המעין הסמוך ליישוב, י"ב)
מלא, ומי רוצה לבוא לטבול. זה לא סוג
השיח שאני רגיל אליו, ויש לי לפעמים
מחשבות של 'מה אני עושה פה?'. אבל
כנראה זה משהו שילווה אותי בחיים, כי באף
מקום לא הרגשתי שזה בדיוק המקום שלי,
אז זה בסדר".

"שלושה ימים אחרי שעברנו לכאן",
הוא נזכר בסיפור קטן שממחיש את חוויית
החיים במקום, "הגיעה אלינו משפחה
שטיילה באזור, עם עוגה ביד, והצהירה

יש עגלות שמחכות למטבע שלך

זוגות רבים מחכים למטבע שלך כדי לזכות בעגלה משלהם

תורמים זכר למחצית השקל
למכון פועיה ויוצרים חיים

חפשו בגוגל: מכון פועיה

מכון פועיה
בשביל אלו שעוד לא זכו

תורמים, ונותנים תקווה <<
051-510-5564

הרבה זמן להיפתח ולתת
אמון". כשאני
שואלת איך
זה מסתדר עם

עמידה על במות,
יש לו הסבר פשוט:
"בבמה יש לי מקום
מוגדר, אני יודע
שעכשיו אני אמור
לעלות ולהופיע,
אז נתנו לי את
המקום הזה. כשאני
בסיטואציה חברתית,
אף אחד לא נתן לי את
המקום, אני צריך כביכול
לקחת אותו ואני לא יודע מה
תהיה התגובה. כשאני עולה על
הבמה בתור דמות, זה אפילו יותר קל.
כי זה בעצם לא אני, זו הדמות".

יש לא מעט סטנדאפיסטים שהקהל
בהופעות שלהם נמנע מלשבת בשורה
הראשונה מחשש לקבל יחס אישי מדי, שעלול
לכלול גם ביזיונות ופגיעה אישית. אשר טוען
שהסגנון הזה עבר מן העולם, ובכל מקרה
בהופעות שלו אפשר להיות רגועים. "אני לא
מדבר הרבה עם הקהל, מהחשש להגיד משהו
שיהיה מצחיק אבל גם יפגע במישהו. כשזה כן
יוצא זה תמיד בחביבות, והאינטראקציות האלה
הן מצחיקות. למשל כשמישהו מעיר הערה
ואני עושה לו פרצוף של 'אחי מה נסגר איתך?'
והוא בעצמו יודע שהוא כזה. אם מיישהו מדבר
מיוזמתו אז הוא יודע שהוא עכשיו הולך להיות
איזה מצחיקול והוא בוחר בזה, אבל אני אף
פעם לא פונה למי שלא התחיל בשיחה".

והוא מדגים: "באחת ההופעות הייתה מישהי
שהתחילה להשתתף ולדבר, והייתה איתה שיחה
ממש מצחיקה. היה לי ברור שאני מעלה את זה
לרשתות, זה היה שווה וזה. אבל אז היא שלחה
הודעה לרכות שהביאה את המופע ואמרה לה
שהיא מבקשת שזה לא יעלה כי זה מביך אותה.
בהתחלה ניסיתי לגשש, אולי להעלות רק חלק
זה בסדר, אבל מהר מאוד הבנתי שאם זה לא
נעים למישהו אני לא מעלה".

'תן צ'אפ' למערכון

מי שצפה בתכנים של אשר, נראה לא פספס
את דמותו הקולעת של הרב החרדי ר' חיים דוב
בער וייס. הדמות נולדה בהשראת אדם אמיתי
שהוזמן לאשר להכיר. זה קרה כשהבורת אנדרדוס
הגיעה לצלם סרטון באיזשהו מקום, וקרתה תקלה
בתיאום. "המנהל של המקום, שהיה אדם חרדי,
מאוד כעס, ולא הסכים בשום אופן שנהיה שם. הוא
התחיל לצעוק עלינו במבטא יידישאי כבד: אני לא
מוכן, אני לא מוכן! ומאז קצת אימצתי את הדמות
שלו. בהתחלה הייתי מגיב לאנשים בהקלטות
בווטסאפ מתוך הדמות הזאת, והכיניו שלה היה
אלימלך. עם הזמן יצא לי לגלם כמה דמויות
חרדיות גם באנדרדוס, ומי שעוקב יוכל לזהות שם
איוושהי התגלגלות של הדמות. הקטע שלי, אשר
מסביר, "זה שהוא כאילו מבין בדברים, אבל הוא
לא באמת מבין בכלום, ויש לו המון מה להגיד על
כל דבר. עם הזמן זה הלך והתפתח, ופעם אחת גם
התחפשיתי אליו בפורים והתחלתי לדבר על ההבדל
שבין מרדכי למורדכי".

"כשאני מצלם אותו אני שם ברקע כל מיני
מאכלים של חרדים", הוא מספר. "לפעמים אשתי
חוזרת מקניות עם חטיף 'תן צ'אפ' וכאלה, ואומרת

**"אחרי שעברנו לכאן הגיעה אלינו משפחה שטיילה
באזור, עם עוגה ביד, והצהירה שאנחנו החלוצים של
ימינו. הסברנו להם שיש פה אנשים שהקימו את היישוב
ואנחנו רק הצטרפנו, אבל הם התעקשו. לאחר זמן קצר,
פתאום היו פה כל יום איזה חמש או שש הפסקות
חשמל, ואז הרגשנו שהעוגה הזאת מגיעה לנו ביושר"**

הרעיונות לתכנים של הדמות עולים מתוך
סיטואציות בחיי היומיום. "יש סרטון אחד שבו ר'
חיים מספר שהוא רצה לקנות בננות, וכשהעביר
את המוצר במשקל האוטומטי הוא היה צריך
לסמן אם זה ירקות או פירות. בגלל שבננה היא
פרי שמברכים עליו 'אדמה', הוא לחץ על 'ירקות',
אבל הוא לא מצא שם את האפשרות לסמן 'בננות'.
פתאום מגיע לשם מזרחניק שאמר לו: 'מה זה
משנה, העיקר להיות בן אדם טוב', אז ר' חיים
אומר לו במבטא האופייני: 'תשמע, אני לא רוצה

'קניתי לך לחיים דוב בער'. זו דמות שהיא ממש
כיפית לי, ואני מנסה לפצח איזה מופע אפשר
לעשות איתה. אני לא מנסה להגחך חרדים", הוא
מסביר למי שחושש, "ולא הייתה פה שום מטרה
להעביר ביקורת. אני פשוט חושב שהוא חמוד,
ואמרו לי שגם חרדים צופים בסרטונים האלה
בהנאה". לאחרונה אשר פגש את הסטנדאפיסט
החרדי קובי אריאלי, שאמר לו: "הדמות הזאת היא
שיא העשייה שלך! יש כאן ניואנסים של חרדים
אשכנזים שאני לא יודע מאיפה הבאת אותם".

דמות שנולדה בהשראת אדם אמיתי. בדמותו הפופולרית של ר' חיים דוב בער וייס

לקחת את הבעיה הזאת על עצמי. תעביר את זה
אתה בתור עץ, כי אתה מזרחניק'. הרעיון
עלה לי כשהייתי בקניות", אשר מספר,
"וכשבאתי לשקול את הבננות
השאלה הזאת עלתה לי באמת,
ומשם זה התגלגל לקטע קומי".

"עוד קטע מצחיק שהיה לי
עם הדמות", הוא נזכר, "קרה
כשהתארחתי בפודקאסט
של אורי מלמד, בתור הרב
חיים דוב בער וייס. זה היה
בתל אביב, היה שם ביחד
איתי עוד איזה פרופסור מבוגר
ורציני, שנראה לי לא הבין מי אני
ומה הולך שם. גם הטכנאי שהגיע
התחיל לדבר איתי בגוף שלישי,

ומבחינתי אני נשארתי 'הרב', לא יצאתי
מהדמות. כשסיימתי את החלק שלי בפודקאסט
רצייתי להמשיך בדרכי, אבל הבגדים שלי נשארו
באיזה חדר שהיה נעול ולא היה שם אף אחד כדי
לפתוח לי. חיכיתי שם במשך שעה עם הבגדים של
הרב חיים דוב בער וייס, כשאנשים עוברים על פניי
ופותחים עיניים בתמיהה, ואני אומר להם שלום
במבטא היידישאי, עד שבסוף כמה אנשים ממשרד
ליד פתחו לי את הדלת".

למי שרואה את עתידו כקומיקאי, ממליץ אשר
לצפות קודם כול באחרים וללמוד מהם, ולהתנסות
בהתחלה על קהל קטן. "כדאי להתאמן קודם
על אשתך או על חבר, וכשכבר עולים על הבמה,
להתחיל עם בדיחה קצרה ומובנת של משפט
או שניים, שברור לך שהיא מצחיקה, ואז הקהל
רגוע שאתה מצחיק, והם איתך". ומה לגבי בינה
מלאכותית? הוא פחות ממליץ. "הצ'אט ג'י-פי-טי
הוא מאוד חכם ויודע להגיד לך כמעט כל דבר, אבל
בכל מה שקשור להומור הוא חלש. ניסיתי לחשוב
מה הסיבה לזה, ואני חושב שצחוק זו תכונה מאוד
אנושית. כשאני אומר לו 'תן לי נקודות לסטנדאפ'
הוא נותן רעיונות בצורה מגושמת ומסורבלת, כמו
מישהו שמנסה להצחיק אבל הוא לא בכיוון".

יכולת האלתור והספונטניות גם היא חשובה,
כי הרבה מהמופע קורה מתוך הינמיקה עם
הקהל. "פעם אחת מישהי באמצע הופעה אמרה
לי שהיא הייתה בהצגה שלנו בחנוכה, ושאני הייתי
הכי מצחיק שם". בהחלטה ספונטנית, שאפשר
היה לחשוב שהיא מתוכננת מראש, אשר הקליט
לאשתו הודעה קולית מול הקהל. "אמרת לי לנריה
שאני פה בהופעה, ומישהי אמרה שאני הכי מצחיק
מכל חברי אנדרדוס, ושאלתי מה היא חושבת.
היא החזירה לי הקלטה שהשמעתי לכולם
ברמקול: אשר, בוודאי שאתה הכי מוכשר!"

מה הטיפ שלך לפורים?

"לשתות, למי שמותר לו. כי אז מגיעים למקומות
שקשה להגיע אליהם בדרך כלל. לא להשתגע על
משלוחי מנות ולא להתחפש תחפושת זוגית כי
די, מיצינו. לא להתחפש תחפושת שצריך מקרא
למה התחפשתי. להתחפש למלך - תחפש למלך.
רוצה להיות נסיכה? תהיי נסיכה. לא להיות כמו
אלה שבאים אליך: אני אורניום מועשר. מה, אתה
לא רואה?"

איזו דמות מהמגילה היית רוצה שתהיה אומן
אורח במופע שלך?

"נראה לי שחברונה הוא אחלה. כי הוא כל
המגילה שותק, ואז בסוף הוא אומר: 'דרך אגב,
המן הכין פה איזה עמוד שהוא מתכנן לתלות עליו
את מרדכי. תעשו עם זה מה שאתם רוצים, אני
לא אומר כלום, כן?'. נראה לי שיש לו חוש הומור
טוב".

מירוצ המכללים

לומדים תנ"ך בהרצוג כבר בתיכון

מי
תהיה
הכיתה
שיתזכה
בפרס
הגדול?

אולפנת אורט
הראל נהריה

אולפנת הגולן
קצרין

אמית צפת

אמית חיפה

צביה עפולה

אולפנית אורט
טבריה

אולפנת
אורות
נתניה

אולפנת צביה
הרצליה

צייטלין ופלך
תל אביב

דעת לביא
כוכב השחר

יב"ע עלי

אולפנת אמית
בארי שדרות
דרכא נתיבות

יב"ע נתיב מאיר
נעם ירושלים

אורט גרוס
קרית גת

אולפנת אמי"ת אוריה
באר שבע

*רשימה חלקית
של בתי הספר
המשתתפים
בתוכנית

דרכא אפלמן
דימונה

מדרשיית
קמה ירוחם

ברכות ל-3,000
תלמידים
מרחבי הארץ
שלומדים בקורס
"לומדים מלכים
בהרצוג"

המירוץ מיועד לכיתות שהשתתפו בסמסטר ראשון בתיכון
ולמדו בקורס "לומדים מלכים בהרצוג"

כותרות העיתונים בימים ההם, בזמן הזה
מדור סאטירי, אין לייחס לנאמר בו שום משמעות אחרת
או משמעות כלשהי בכלל דבר שרייבר ועמיחי שילה

- העיתון שיוזע ראשון גם אם שום דבר לא נכון

מקור בארמון המלך:

פתחנו בהליך ההדחה
של ושותי, אבל היא
אמרה שזה לא חוקתי

בעקבות המתיחות: פרס ומדי ישונו לפרס ומתי יתקפו כבר

לא רבים יודעים, אבל הסיבה שהמן נאלץ לקבוע את תאריך
התקיפה כמעט שנה מראש היא שפעם לא היו טלפונים
והוא היה צריך להביא לפחות חמש נושאות מטוסים

זרש מודה: אני הדלפתי את הסרטון נגד מרדכי
במסגרת המזימה לתלות אותו על עץ גבוה

פרשת המן

אהוד ברק: עשינו טעות כשהבאנו לפה את מגילת
אסתר, היינו צריכים להביא מגילות בלונדיניות מבלארוס

בג"ץ בצו ביניים:
מותר לשמוע
מגילה,
בתנאי שזה
לא בהפרדה
ושקוראים
את מגילת
העצמאות

בגתן ותרש: באופן עקרוני לאחשוורוש
יש סמכות לתלות אותנו, אבל לצערנו נפלו
פגמים בהליך. יש להתחיל את החקיקה
מחדש על ידי שר שלא נולד בזמן ביצוע העבירה

"המן, מה אתה חושב על המצב?"
"לומר לך את האמת, אילנה? אני מודאג"

(העבד שהגיע עד בית המלוכה: המן האגגי
שובר שתיקה בריאיון מיוחד לאילנה דיין)

בעקבות ניצחון אהבת השם
גורדון על טורקי אנטישמי: דני
אבדיה יעלה לתורה בשבת
וישנה את שמו לדני אלוקים

בג"ץ חוזר בו: ליועמ"שית מותר לעסוק
בחקירה, היא עשתה ונהפוך הוא
ועכשיו היא כבר לא בניגוד עניינים

נחתם הסכם עם איראן:

חמינאי יוגלה
לאי השדים
ויפתח צ'ולנטייה
בשם חמין האי

לרגל השנה השלישית
למלחמה: מילואימניקים
יעשו מאה ושמונים יום
מילואים על פני מאה
עשרים ושבע חזיתות

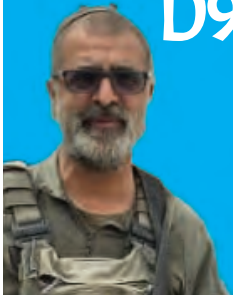

"פורים הוא חג של
יהודים שהתחביב שלהם
להרוג ילדים עמלקים.
אני מעדיף לעמוד
בצפירה של יום השואה
ולזהות תהליכים"
(יאיר גולן בריאיון חגיגי
לגיליון תענית אסתר)

עתירה דחופה לבג"ץ:

לאסור על היהודים
לשלוט בשונאיהם, בשם
השוויון צריך לאפשר
לשונאים לשלוט בנו

בוגע האחרון:
אחשוורוש נתן
לאסתר את בית
המן, הרב זרביב
התייצב לידו
עם D9

סטיב ויטקוף: דיברתי עם המן
והתרשמתי שהוא מלא רצון טוב

טראמפ: הבעיה של ויטקוף
זה שהוא לא יודע להבדיל
בין רצון טוב לפוג

אחשוורוש

שטרסבורג

אחשוורוש בהצעת פשרה:
במקום לתלות את המן נפרז אותו

האנטישמיות מרימה ראש

סקר מיוחד: 100 אחוזים מהאנטישמים חושבים שפורים הוא
מזימה של היהודים כדי לסבך את פרס במלחמה עם המערב

טאקר קרלסון: היהודים יעצו להמן להפיל פור כדי להפיל אותו

קנדיס אוונס: היהודים לא שולחים בבזיה את ידם כי הם ממילא שולטים בכל הכסף בעולם

ג'קסון הינקל: הם הורגים בלתי מעורבים שבסך הכול רצו להשמיד אותם

'הארץ': זה כל מה שאתם יכולים? פתחת, אנחנו מסיתים הרבה יותר זמן ובהצלחה רבה יותר

מרדכי כבר לא יושב בשער המלך, אלא יושב על הכביש וחוסם שמאלנים

כי מרדכי היהודי
משנה למלך
אחשוורוש
וגדול ליהודים
ורצוי לרב אחיו
(חוץ מאדגוני המילואימניקים)

נתניהו מכריז על הפיכת פורים:

יתראיין לכלי תקשורת
ישראליים, יסיים לפחות
מלחמה אחת בניצחון וידיח
את ראש הממשלה יצחק עמית

חיים גולדברג, מלאש 90

דיווח:
יפעת תומר
ירושלמי תכנן
בעונה
החדשה של
מאסטר שף
בהנחיית גיא
פלאג על תקן
בשלנית סרטים

מלאש 90

המשתה של
אחשוורוש היה
כל כך מוגזם שהיה
שם יותר מקרטון
חלב אחד למשפחה

חובה בין עולמות

כשהוא הגיע לגדולי התורה החרדים, הם התקשו
להאמין שמנהל תלמוד התורה המוערך שמולם היה
רקדן ושחקן על הבמות באמריקה. כמעט ארבעים
שנה אחרי שעשה את המהפך של חייו, המחקר הרב
רפאל קליינמן מגשים חלום וחוזר לבמה בהצגת
יחיד שמגשרת בין חרדים, חילונים ובעלי תשובה

יוסף ארנפלד // צילום: מאיר אליכור

הכשרון הבימתי גויס
לטובת ההוראה בתלמודי
התורה. רפאל קליינמן

דרך סלולה לבמות מנהטן

הכרטיס של קליינמן לארצות הברית הגיע דרך פסטיבל הזמר החסידי, מוסד תרבותי מוכר באותם ימים. הוא שימש כראוטרף ורקרן במשלחת שיצאה לסיבוב הופעות ארוך, אך בתוכו ידע שהנסיעה הזאת היא בכיוון אחד. "תפסתי איתם טרמפ, זה היה ברור", הוא מחייך, "ידעתי שאני נשאר באמריקה". התחנה הראשונה הייתה פילדלפיה, שם יגיש לאודישן בתיאטרון תנועה מקומי. בעוד חבריו למשלחת עושים את דרכם בחזרה לישראל, קליינמן

ההצלחה במנהטן כבר נראתה בהישג יד, אך בהחזרי החדרים של חייו שמר קליינמן על גחלת יהודית, שהייתה הגרעין שהחל לנבט בדרך לטוויסט בעלילה. "הייתי מניח תפילין, אומר קריאת שמע בלילה ושומר עוד דברים, ואף אחד לא ידע על כך", הוא מגלה. אף על פי כן, הלחץ של חברים להטסרף לשבת בישיבת 'אור שמח' במונסי נתקל בהתנגדות נחרצת מצידו. הוא עמד בפני חתימה על חוזה שנתי ולו"ז חזרות צפוף. "אמרתי להם: 'אני לא בא, כי אם אני בא אני לא חוזר. אני מכיר את עצמי'. ירדתי לרחוב באחת בלילה ודיברתי עם ה': 'מה הקטע פה? אני לא חוזר בתשובה, עכשיו זה לא

בניסיון להוריד מעצמו את הלחץ, הציב קליינמן תנאי שנראה באותו רגע בלתי אפשרי: "אמרתי: 'ריבנו של עולם, אם מאזיוושהי סיבה שלא תלויה בי שני הדברים ישתנו בשבת

"התקשרתי
 לפילדלפיה ואמרתיו:
 'אין חובה, אני לא
 בא'. התקשרתי
 למנהלן וביקשתי
 שימצאו לי מחליף.
 כששאלו מה קרה,
 אמרתי שאני לא יכול
 להסביר. זהו,
 נזמר. ביום ראשון
 בבוקר, במקום
 לעלות על הבמה
 נכנסתי בשערי
 הישיבה. שם נזמר
 הפרק הבוא. זה
 היה 'קאט'"

השבת בישיבה הסתיימה בפגישה לילית מكرעת עם רב חשוב, שהותירה בו חותם כל יימחה. כשעזב את החדר בחצות, הכול כבר נראה אחרת. "התקשרתי לפלדולפיה ואמרתי: 'אין חוזה, אני לא בא'." התקשרתי למנהטן וביקשתי שימצאו לי מחליף. כששאלו מה קרה, אמרתי שאני לא יכול להסביר. זהו, נגמר." ביום ראשון בבוקר, במקום לעלות על הבמה כננס קליינמן בשערי הישיבה. שמונה חודשים של לימוד במונסי הובילו לחזרה לישראל, להקמת משפחה ולחיים חדשים. "שם נגמר הפרק ההוא. זה היה 'קאט'."

המנהל מופיע בסרטים

במקביל, הפך לקול מוכר ברדיו הפיראטי 'רדיו 10' תחת השם דוד בן שמואל, אך ביומים כיהן כמנהל תלמוד תורה. השילוב בין ניהול חידר שמרני להופעה על המסך יצר סיטואציות כמעט סוריאליסטיות. "לימדתי

בתלמוד תורה שאסור בו אפילו מחשבים", הוא מספר. "יום אחד מישהו אומר לי: 'רפאל, אסור לכם מחשבים, נכון? בוא תראה, יש פה פוסטר ענק שלך בחנות'. אמרתי לו: 'תוציא את זה מיד'".

למרות הפרסום, קליינמן לא הסתיר את עברו או את עיסוקו, גם כשעמד בפני גדולי הדור. השיא הגיע כשנקרא לרב שטיינמן וצ"ל, שביקש ממנו להקים תלמוד תורה חדש. "ישבתי לבד מול הרב שטיינמן, הוא תפס לי את היד כמה דקות ודיברנו על חינוך", הוא נזכר. כשהגיע שלב החתימה מול הוועדה המנהלת, בחר להניח את הקלפים על השולחן: "שאלתי אותם 'מה אם המנהל מופיע בסרטים?' הם שאלו 'איזה מנהל?' ועניתי: 'אני'. הם היו בהלם, אבל גם המחסום הזה צלח".

למרות הפרדוקס לכאורה, בשביל דור שלם של ילדים חרדים קליינמן הפך לדמות מופת. "אנשים מזהים אותי ברחוב ואומרים לי 'גדלנו עליך'", הוא מספר. אך ההכרה האמיתית לא הגיעה מהמסך, אלא מהיכולת שלו להפוך את האומנות לכלי חינוכי רב עוצמה. קליינמן, ממקימי מכון 'אחיה' ומרצה מבוקש במכונים להכשרת מורים, מצא את עצמו מלמד את מנהלי החידושים השמרניים ביותר במיינסטרים החרדי.

"קניתי את מקומי בעולם החינוך ברמה כזאת שלא הפריע לאף אחד מה אני עושה", הוא מסביר את הפלא. "הבאתי חידוש. היתרון הגדול שלי הוא שבאתי דווקא עם הכלים של המשחק, השירה והתנועה. כשאני מלמד שיעור חומש או גמרא, התלמידים עפים עליי". המורה שהיה בעברו רקדן במנהטן, מצא את הדרך ללכוד את חושיהם של ילדי התשב"ץ בדרכים שמעולם לא פגשו בין ספסלי הלימודים. "אני לא רוקד סטפס בשיעור תנ"ך, אבל אני בהחלט מתנועע ומרקיד את הילדים. זה משנה להם את כל

חוויית הלמידה".

הוועדה הרוחנית לא עוצרת אותך? הם לא אומרים: מה התרבות הזאת בתוך טהרת הקודש של החידושים?

"ממש לא, אדרבה. היום אנחנו כבר יודעים שזה הפוך על הפוך. דווקא בגלל הכלים האלה קוראים לי לבוא ולהדריך. העברתי בבני ברק קורס שלם למורים חרדים תחת

מתפשט בעולם. הכול בתנועה, ב'כל עצמותי תאמרנה'. כשמדברים על חנה שמתפללת - הילדים רואים את הבקשה שלה יוצאת מהגוף. זה מרתק אותם".

החיות הזאת לא עוצרת בכיתה, היא מלווה אותנו גם בלימוד הגמרא היומי עם החברותא. "אני שואל את החברותא שלי: 'מה עכשיו? פתאום קפצה לו העז?' הוא מסתכל עליי

"הבאתי חידוש. היתרון הגדול שלי הוא שבאתי דווקא עם הכלים של המשחק, השירה והתנועה. כשאני מלמד שיעור חומש או גמרא, התלמידים עפים עליי. אני לא רוקד סטפס בשיעור תנ"ך, אבל אני בהחלט מתנועע ומרקיד את הילדים. זה משנה להם את כל חוויית הלמידה"

ואומר: 'אתה מטורף, אבל פתאום הגמרא חיה אצלי'. פעם, לפני הרצאה גדולה, שאלו אם הבאתי מצגת. ענו להם: 'הרב קליינמן לא צריך מצגת. הוא המצגת'". אלא שהשיטה מעוררת גם שאלות נוקבות בקרב עמיתיו למקצוע, שלא ניחנו בכישרון בימתי: כיצד הם אמורים לעמוד מול הכיתה? "זו שאלה מצוינת", הוא מודה, "מורים אומרים לי: 'אני לא שחקן'. אני עונה להם: 'אל תנסה לחקות אותי, תהיה אמיתי עם מה שאתה'". המפגש עם האמת החינוכית של קליינמן

הכותרת 'איך ללמד בתנועה'. לא מזמן היה לי מפגש מנהלים, וישבו שם אנשים שהיו תלמידים שלי וצמחו להיות מנהלים בעצמם - הם לא שוכחים את הקורס הזה. הם הבינו שדווקא דרך התנועה אפשר להגיע לעומק של הלמידה".

השיעורים של קליינמן הם תיאטרון של קודש. הוא לא רק מלמד את הטקסט, הוא מפיח בו חיים. "קח למשל שיעור על תפילת השחר", הוא מדגים, "אני ממחיש להם איך השמש עולה, מאיפה היא זורחת, איך האור

הוביל לא פעם לרגעים של הכרעה כואבת. "אני מחשיב את זה לאחת הזכויות הגדולות שלי: שני מלמדים התפטרו בזכותי", הוא מפתיע. "אמרתי להם: אם אתם לא מתאימים, אל תהיו שם. הם הבינו שכל החיים הם טעו, ואני מעריך אותם על האומץ לעזוב את השטאנץ המוכר". אפילו ראש ישיבה אחד ניגש אליו פעם בווידיאו אישי מטלטל: "הוא אמר לי: 'תדע לך, גמרת אותי. הבנתי שכל החיים טעיתי'. עניתי לו: 'ופי, עכשיו אפשר להתחיל לבנות'".

"אני כלי לפרסום הבורא"

למרות ההצלחה הכבירה בתחום החינוך, משהו בנפשו של קליינמן לא מצא מנוח בין כותלי הכיתה. "כיתה זה קטן עליי. היה לי קשה עם עולם כל כך מצומצם", הוא מודה בכנות. "יש בחוץ עולם גדול שמדבר אליי יותר. למדתי שיש בי משהו אינטימי וקרוב, והצגה היא כזאת - היא מאפשרת מפגש בלתי אמצעי".

בימים אלה, ארבעים שנה מאז הלילה הגורלי במונסי שבו החליט קליינמן להשאיר את הבמות מאחוריו, הוא חוזר אל אור הזרקורים בקאמבק מפתיע שסוגר מעגל של חיים שלמים. הניצוץ נדלק אצלו מחדש במפגש מחזור נוסטלגי של חברי הלהקה הצבאית בביתו של יוצר 'זהו זה', דניאל לפין. שם, לצד חבריו הוותיקים גיא מרוז והמוזיקאי ירון בכר, הוחלט להגשים את החלום שניקר במוחו של קליינמן במשך ארבעה עשורים ולא הרפה.

התוצאה היא 'אודישן משמיים' - הצגת יחיד חדשה וחשופה שכתב גיא מרוז, המבוססת על סיפור חייו של קליינמן. במרכז המחזה עומד חוזר בתשובה חרדי שמוצא את עצמו בצומת דרכים גורלי: התשוקה הבוררת לשוב לבמה והרצון של בנו להתגייס לצבא מאיימים לסכן את עבודתו ואת מעמדו בקהילה השמרנית שאליה הצטרף.

החזרה לבמה מגיעה גם לאחר שנים של שחיקה בתפקידי ניהול תובעניים, כולל 11 שנים בברזיל, שם ניהל מוסדות לבנים ולבנות בהנחיית גדולי הדור. "חזרתי קצת רווי", הוא משחזר, "היו לי הצעות ניהול בארץ, אבל התעייפתי מהמערכת. הילדים פה שונים, הכול פחות מתון מאשר בחו"ל". אך פרט לעייפות, העיקר עליו זעזוע עמוק מהמצב בשטח: "אני עדיין מרצה על אותם דברים ולא מאמין שעדיין לא יודעים אותם - יסודות בסיסיים ביחס של מורה לתלמיד, איך ללמד ולא רק מה ללמד".

קליינמן מספר בכאב על מפגש עם מלמד שניסה ללמד ילד דיסלקט בכיתה ו' את לוח הכפל, בלי להבין בעצמו את המהות המתמטית של הפעולה. "אמרתי לו: 'אם אתה לא יודע את זה, איך אתה מלמד אותו חשבון?' זה עצוב". נוכח המציאות הזאת, הוא מביא איתו מטען ייחודי. "היתרון שלי הוא שאני בא עם כמה כובעים: כמטפל, כיועץ, ועם כלים שרכשתי כמו שיטת פוירשטיין. אני מביא למלמד מטען שלם שגורם לו להסתכל על הדברים אחרת, להיות מודע לעצמו ולמה שקורה סביבו. היום אני כותב

צילום: נתי שוחט פלאש 90

ללמד את ברכות השחר עם ריקוד שממחיש את הזריחה. אילוסטרציה

המשך בעמוד 30

צילום: לירון מולדובן

שולי ויקטור

61

אב לשתיים

חבר קיבוץ ניר עוז

ליצן רפואי

התחלה // נולד ביפו, אך כשהיה בן שלוש החלה המשפחה לנדוד בין רמת גן, בת ים וחולון. "את עיקר שנותיי העברתי בבת ים, בשכונה לא קלה בכלל. המציאות שם הייתה רוויה במתחים עדתיים, חיכוכים בין מזרחים לאשכנזים ואלימות שהגיעה למקומות כואבים, עד כדי שאלות מקוממות כמו 'למה ההורים שלך לא נרצחו בשואה?'. בזכות הוריי ששמרו עליי מכל משמר, צלחתי את זה".

אבא // מאוריצי (מאיר) ויקטור ז"ל, איש עבודה בכל רמ"ח איבריו. "היה צבע, במובן האומנותי של המילה. תמיד חיפש לעשות ולתרום, וגם כשהגיע לקיבוץ ניר עוז זה היה כדי לעבוד. שם הוא החליק ושבר את גבו, פציעה שהרופאים לא זיהו בזמן. כשהתבררה לבסוף חומרת המצב זה כבר היה מאוחר מדי, הוא הסתבך רפואית ונפטר בגיל 85".

אמא // גיזלה ויקטור (88). "עקרת בית מצטיינת ואמא טובה מאוד. לאורך השנים גם עבדה כזבנית בחנות נעליים, אבל עיקר כוחה היה במסירות לבית. היא טיפלה באבא שלי בצורה יוצאת דופן ודאגה לכל מחסורנו".

ספסל הלימודים // את הבגרות ואת המקצוע רכש בתיכון טכני. "ביסודי למדתי בבית הספר 'התחיה' בבת ים עד כיתה ח', ואז עברתי עם החברים לאורט יד סינגאלובסקי בתל אביב. שם סיימנו בגרות ולמדתי את תחום המכניקה העדינה".

ילד ברזל // בגיל ההתבגרות התמודד עם מחלת שרמן שגרמה לקריסת עמוד השדרה. "תקופה קשה מאוד. בגלל שגבהתי מהר עמוד השדרה קרס והתעקם, ונאלצתי ללכת במשך שנתיים וחצי עם מכשיר שכלל בסיס פלסטיק, שריון ברזל ומחזיק לצוואר. הייתי צריך להיות איתו 23 שעות ביממה. צחקו עליי, הרגשתי מוזר ולבד, והלימודים היו הדבר האחרון שעניין אותי. לא יכולתי לרוץ או לעשות ספורט, זה היה לא קל בכלל".

פרופיל 97 // השיקום הצליח והוא כיוון הכי גבוה שאפשר. "התגייסתי לצה"ל עם פרופיל מקסימלי והלכתי לגיבושים של הקומנדו הימי וצוללות. בסוף הפכתי למכונאי מטוסי F-15 ושירתי שלוש שנים בטייסת קרב בתל נוף". אחרי השחרור פנה ללימודי משחק, אך החלום נקטע בנסיבות קשות: "הלכתי ללמוד ב'בית צבי' ברמת גן. עשיתי שנת מכינה ושנה א', אבל חוויתי שם הטורדה מצד המנהל. אחרי שנתיים הפסקתי את הלימודים".

מכונאי מוטס // המיומנות מהצבא הפכה לקריירה אזרחית, עד שהנפש ביקשה משהו אחר. "בשנת 87 עברתי לעבוד כמכונאי מטוסים באל-על. זה מקצוע שהייתי מומחה בו עוד מימי השירות. בשנת 90 החלטתי לעזוב, לא יכולתי לסבול יותר את העבודה הטכנית הזאת. אני אדם שאוהב לדבר עם אנשים, להצחיק ולתקשר, והרגשתי שזה פשוט לא בשבילי".

מספר סיפורים // "התחלתי ללמוד פסיכולוגיה באוניברסיטה הפתוחה ובמקביל פתחתי עסק של ליצנות לימי הולדת. משם זה התגלגל להוראת תיאטרון לילדים בבת ים ובחולון דרך קרן קרב. בהמשך הוספתי שעות סיפור, למדתי בבית אריאלה וקיבלתי תעודת מספר סיפורים מקצועי. אפילו עברתי קורס קוסמים והתחלתי ללמד קסמים בחברה של קוסם מפורסם".

רציתי למות מהכאבים, אבל גם ברגעי האימה אני מרגיע את עצמי בבדיחות. שאלתי את המנתח אם הדיסק שהוא הולך לחתוך איתו את הצלעות הוא של חברת 'מקיטה', כי אני עובד רק עם כלים איכותיים".

פסק זמן // אחרי ניתוח המעקפים והטראומה הגופנית, הנפש חיפשה מעט שקט מחוץ לעוטף. "מצאתי את עצמי יושב בפרגולה בניר עוז ומחשב מסלול מחדש. גרוש, הבנות כבר גדולות ויצאו מהבית, והחלטתי שאני חייב לעצמי קרבה לים. בסוף יוני 2023 שכרתי דירה קטנה בתל אביב והעברתי אליה כמה דברים, בלי לעזוב את הקיבוץ או להפסיק להעביר אליו את המשכורת. רציתי פשוט כמה חודשים של שקט ליד המים כדי להתאושש מהכול".

נס גלוי // ההחלטה לצאת להחלמה בתל אביב התבררה כמה שהפריד בין חיים למוות. "במבט לאחור, ההפוגה הזאת ליד הים הצילה את חיי. בבוקר השבעה באוקטובר הייתי בתל אביב בזמן שהקיבוץ שלי, ניר עוז, הפך לשדה קטל. חמישים וחמישה חברים ושכנים נרצחו. יחד עם שאר הקהילה פונית ללמון באילת, ומשם הטיסו אותנו להלוויות הבלתי נגמרות של החברים שלנו. לפני שנה וחצי עברנו למגורים הזמניים בקריית גת".

חור גדול // "השכנים שלי, ההורים של

מורטי עצבים שבהם מנסים למצוא וריד לילד קטן. פעם אפילו עשיתי ג'אגלינג בזמן ניתוח בטן פתוחה תחת גז צחוק. אני סופג מראות לא קלים, אבל המטרה היא להקל על הילד ועל הצוות הרפואי".

בגובה העיניים // בניגוד להופעה על במה, בבית החולים הקהל לא תמיד מחכה לליצן. "אף אחד לא קנה כרטיס, ולפעמים פשוט לא רוצים אותך. בסיטואציה כזאת אתה חייב להניח את האגו בצד ולצאת מהחדר. אני מקפיד לדבר בגובה העיניים, בלי התנחמדות ודיבור מתנשא. אני מתייחס לילד כמבוגר ומצחיק את ההורים. כשהילד רואה שהוריו צוחקים, קל לו יותר לקבל אותי. אני מגדיר את עצמי כליצן ורבלי - בניגוד לאלו שפועלים בשתיקה, אני משתמש במשחקי מילים ובקסמים כדי ליצור חיבור, במיוחד עם בני נוער".

הומור עצמי // גם כשמערכות הגוף שלו קרסו, חוש ההומור נשאר קו ההגנה האחרון. "בשנת 2004 עברתי התקף לב ראשון, אבל ב־2023 זה כבר היה סיפור אחר. התמוטטתי אחרי טיפוס על קיר, וכשהבהילו אותי לתל השומר עוד ניסיתי להרגיע את הרופא ואמרתי לו שזו בטח סתם נפילת סוכר, שרק יביא לי שוקולד פרה ואני משתחרר. הוא ענה לי: 'אני אתן לך שוקולד פרה, פלוס ארבעה מעקפים'. אחרי שפתחו לי את החזה

רצוא ושוב // המעבר לקיבוץ רעים בשנת 2001 לווה בניסיון להפוך לאדם רציני. "החלטתי שאני עוזב את האומנות והליצנות לטובת עבודה מסודרת. הפכתי למנהל עבודה ומכופף פח במפעל, ומשם עברתי לעבוד כמכונאי רכב בניר עוז. זו הייתה עבודה פיזית קשה שבעיקר לא התאימה לאופי שלי כאיש יצירה. במקביל, הלב משך חזרה וב־2003 נרשמתי לקורס ליצנות רפואית באספ הרופא. סיימתי אותו בהצטיינות עם מלגה".

חלוץ בסורוקה // בקיבוץ הבינו מהר מאוד שהצחקו משתלם יותר מהמוסך. "לאט לאט ראו שאני מכניס יותר כסף כליצן רפואי מאשר כמכונאי רכב. בספטמבר 2003 הפכתי לליצן הרפואי הראשון בסורוקה במשרה מלאה. התחלנו כשלושה ליצנים בלבד כחלק מפיילוט של חמש שנים, והיום מדובר במיזם פורח עם 115 ליצנים ב־33 בתי חולים ברחבי הארץ. אני גאה להיות זה שפתח את הצייר הזה בדרום".

קסם רפואי // "הכניסה למחלקה היא טקס עדין של הומור בתוך הכאב. אני נכנס עם המזוודה הקטנה, התלבושת והאף האדום, ודופק בדלת כדי לבקש רשות. אני מתמחה בקסמים הומוריסטיים, ובזכות הרקע שלי כסטנדאפיסט אני מצליח לדובב ולעודד גם את ההורים המתוחים. אני מלווה פרוצדורות קשות במיון ובטיפול נמרץ, כמו רגעים

סיפורים בתלמוד תורה שבו אני משמש כיועץ - כל סיפור כזה הוא כלי עבודה למורים".

החזרה לישראל לאחר תקופת הקורונה וסיום השליחות בברזיל לא הייתה רק מעבר גאוגרפי, אלא פתיח למסע פנימי שהוביל להצגת היחיד שלו. בעוד שבעבר תמיד שיחק בהצגות של אחרים - מתלמה ילין ועד סרטי של גרובייס - הפעם מדובר בקולו האישי. "מתחילת התשובה ידעתי שאני צריך להביא פה קול", הוא מסביר. "הגוף, הקול והמשחק שלי הם כלים לפרסם את בורא העולם. אני מרגיש צורך לגשר בין עולמות, להביא את היהדות כפי שאני מקיים אותה גם לחברים החילונים שאני איתם בקשר כבר חמישים שנה".

קליינמן מודע לכך שהחזרה לרקדן שבו, עם אלמנטים תנועתיים שמזכירים לעיתים סגנונות מערביים מובהקים, עשויה להיות קשה לעיכול בחלקים מסוימים של הרחוב החרדי, אך הוא מזהה שינוי עמוק בשטח. "במאה שערים זה בוודאי לא יעבור, אבל רחוב אחד ליד - בהחלט. אתה לא מאמין מי ישב פה הערב בהצגה. יש נהירה לדבר הזה. הטכנולוגיה פתחה את כל השערים". מבחינתו, החידוש הגדול אינו רק בעצם העמידה על הבמה, אלא בצורך של הקהל החרדי לצרוך תרבות איכותית שמכתבת עם עולמו. "אנשים אומרים לי: 'איזה כיף שאני יכול לבוא עם אשתי לאירוע כזה'. זה אדם שלא גדל בקונטקסט הזה של תיאטרון, והיום

הוא מבין שזה אפשרי".

כישרון המשחק של גדולי התורה

המסר של 'אודישן משמיים' מהפכני לא פחות מעצם הקאמבק. קליינמן מבקש ליצור שפה חדשה של אמונה, כזו שנוגעת בניואנסים הכי אינטימיים של השיח עם בורא עולם. "שתלתי בהצגה משפטים שנוגעים ברגעים שבהם אדם פונה לאלוקים כשקשה לו", הוא מסביר. "המוזיקה, הזיכרונות - זה נוגע לאנשים בני שלושים ומעלה בנימי הנפש הכי דקים שלהם, זה מעורר אצלם משהו פנימי".

פרט לשיח הדתי, ההצגה נושאת מסר של קבלה והקשבה לקול הפנימי, סוגיה בוערת

בחברה החרדית המתמודדת עם תופעת הנשירה. "אנחנו דורשים היום מהורים לקבל את הילדים שלהם גם אם הם הולכים בדרך אחרת. אני מאמין שאם היו מקבלים אותם מוקדם יותר, אולי הם לא היו נושרים בקיצוניות כזאת".

איפה נמצאים הילדים שלך על הסקאלה?

"הילדים שלי ברוך ה' בדרך, שומרי תורה ומצוות וקובעים עיתים לתורה, אבל הם לא אברכים. הם כמוני. חשוב להם שהבית שלהם יתנהל על יסודות התורה, ואני לא בודק אותם בציציות".

השיבה לבמה מלווה בחששות של משפחתו הגרעינית. בעוד שששת ילדיו של קליינמן עוטפים אותו בתמיכה גורפת - "הם שמחים מאוד שאבא מגשים חלום, מבחינתם אם טוב

"לפני ארבעים שנה, כשאלו אותי מה אעשה אם הבן שלי ירצה להתגייר, אמרתי בלב 'הלוואי שלא'. היום אני כבר לא סט. הילדים שלי עשו שירות אצרחי. אם חס וחלילה אחד מהם היה עוזב את הדרכה היה כואב ועצוב לי, אבל לא שאלתי אותו עליו ומקווה שיהיה לו טוב. העיקר שיהיה בן אדם טוב, שלא יהיה מושחת, שיעשה נחת לסביבה. זו הבחירה שלו. אני יכול רק להתפלל, אני לא יכול שלא לקבל את הדרך שלו".

מי הוא קהל היעד של 'אודישן משמיים'?

"יש את הקהל החרדי שיכול לפתוח עיניים ולבדוק מחדש מוסכמות, ויש את הקהל החילוני שפתאום מגלה שהעולם החרדי לא כזה נורא כמו שהוא חשב. זה החלק המגשר שלי", הוא מסביר. אבל הלב שלו יוצא לקבוצה השלישית: בעלי התשובה. "הם נמצאים באמצע וסובלים מאוד. אני רוצה להיות להם למראה, להראות את הדילמות והקשיים ולומר להם 'בואו, תמצאו את המקום שלכם'".

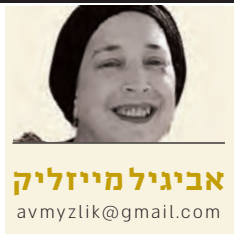
במובן מסוים, החזרה לבמה היא תיקון אישי למהפך שעבר לפני ארבעים שנה. בימים ההם חזרה בתשובה פירושה היה חרקירי אמנותי. "אז זה היה צו השעה - למחוק הכול, להתאבד על הקדושה. אם הייתי חוזר בתשובה היום, כנראה שהייתי ממשיך להופיע כרגיל".

למרות הגעגוע לבמות הגדולות, קליינמן מצא את הדרמה האמיתית במקום בלתי צפוי: אצל גדולי התורה. "גיליתי שחלק מהרבנים שפגשתי הם שחקנים מדהימים. לא כי הם משקרים, חלילה, אלא כי הם מציגים את הדברים בצורה כל כך משכנעת שאתה חייב להיות שם. זה הרי 'שיוויות' ה' לנגדי תמיד' - להיות בדמות, להיות בתפקיד בכל רגע. כשאני שומע רב שמזייף, יש לי דיסטורשן באוזן. אבל אלו שהם באמת שם? הם השחקנים המושלמים".

בסופו של יום, בשביל רפאל קליינמן, הבמה והחיים התמזגו לישות אחת. הוא כבר לא מחפש את התשואות של מנהטן, אלא את האמת הצרופה של מי שנמצא בתפקיד חייו. "זה המשחק המושלם", הוא מסכם בחיוך, "וזה באמת אודישן אחד גדול משמיים".

צילום: מאיר אליפור

אביגיל מיזליק
avmyzlik@gmail.com

ללמוד אמונה מאפרוח

סיפור קומי-טרגי על ילד שכמעט איבד את האפרוח שייחל לו זמן רב, ובאמונה תמימה התפלל מעומק הלב עד שהבלתי אפשרי קרה

את הקשר העמוק שנוצר כבר בחצי יום בין מוישי ובין אפרוחו, והציע לו לתת כסף לצדקה.

למרבה ההפתעה ולמרות התחזיות הקודרות, ועל אף שבמשך שעות ארוכות האפרוח שכב מעולף, לאט לאט לקראת כניסת השבת הוא התחיל לזוז, מדי פעם התרומם, ובסעודת שבת הוא הסכים מדי פעם לטעום משהו מהיד המושטת של מוישי, שלא עשה שום דבר חוץ מלהתפלל (ולגרור את כל ילדי האורחים לעצרת תפילה משותפת), לבכות ולחוג סביב יקירו בניסיון להיטיב את מצבו.

לקראת סוף הסעודה האפרוח עמד על רגליו בריא ושלם וחיפש בקרקורים רמים את חבריו שכבר לא הצליח לראות, כי בעקבות ההבראה המטאורית שלו נאלצנו מדי כמה רגעים להעביר אותו מקערה נמוכה לגבוהה יותר ויותר, שכן אסור להחזירו לכלוב בשבת. היינו כולנו נפעמים נוכח הנס שקרה, מה שתפילת ילד זכה יכולה לפעול! בעלי סיפר לי שהוא כל הזמן התפלל לנס, כדי שהאמונה של הילד לא תיפגע, ואכן הנס קרה! רק תדמיינו מה היינו יכולים להשיג עם כזאת דבקות בתפילה. ●

ושתייה, מכסה בשמיכה בלילה ואפילו קורא איתם קריאת שמע לשינה נעימה".

תפילתו של ילד

"יום שישי, למחרת, היה יום קר. כל השכנים והחברים באו להציץ בפלא בהתרגשות גואה. השתוקקה נפשו של מוישי לרדת לטייל עם האפרוחים ולהראות את האוצר גם לבני הדודים והשכנים מהבניינים הסמוכים, למרות אזהרות אימו העסוקה.

לאחר כחצי שעה הוא חזר בהיסטריה ודיווח ששכן בישר לו שאפרוחי - האפרוח שלו - עומד למות. רצנו אני והעוזרת שלי, שבארץ המקור שלה גידלה בחצרה עשרות אפרוחים, ובאמת גילינו את אפרוחי האומלל שוכב על רצפת הכלוב, רועד מקור, כשחבריו לשבת מנקרים בו ללא רחמים. העוזרת קבעה שאין מה לעשות והוא גוסס, אך בכל אופן נפריד אותו מהם ונחמם אותו ליד ההסקה. מוישי לקח ספר תהילים ובמשך כשעתיים לא הפסיק להתפלל לרפואתו של אפרוחי. כשבעלי חזר וראה אותו מתפלל, הוא הבין

את הסיפור המשעשע הבא קיבלתי במייל מקוראת של המדור, והוא ממש עשה לי את היום:

"בני הבכור בן השש, מוישי, אוהב חיות ברמה שגובלת באובססיה ממש. מטבע הדברים, אנחנו משתדלים לספק את צרכיו בגבול האפשר לעירוניים מנותקים שכמונו ונוסעים כמה פעמים בשנה לפינות חי הכוללות ליטוף ורכיבה. הוא לא מפסיק לבקש, להתחנן ולדרוש שנעבור למושב או לפחות לבית עם חצר גדולה, או שנחליף דירה עם השכנים (שש קומות מתחתינו) שיש להם דירה עם חצר קטנה. יש לו תוכניות מפורטות כיצד להגן על הפרות והעגלים (!) שנגדל שם מפני הגשם, החום, הרוח וכן הלאה.

בעלי לא הסכים לשמוע על כך, אך עם הזמן והתחנונים הרבים החלטנו שהפרס למבצע מסוים שעשינו בבית יהיה - אפרוחים. כך זכה מוישי בשלושה אפרוחים חמודים בצבעים שונים, כשרשמית אחד שייך לו והשניים האחרים לשתי אחיותיו הקטנות.

האירוע החגיגי קרה ביום חמישי בערב, כשמוישי מטפל באפרוחיו במסירות ומסדר להם בכלוב הגדול צלחות, אוכל

צלי בקר שלם באפייה איטית

כמות:
8-10 מנות

זמן אפייה:
6-8 שעות

דרגת קושי
קלה

זהו אחד המתכונים הכי כיפיים ונפלאים שיש. נאפה לאט לאט במשך שעות בתנור, עם בצלים, שומים ותבלינים עד שהוא נהיה רך, מלא נוזלים ועשיר, מושלם לסעודת פורים. ואיזה נתח מתאים? צלי כתף מספר 5, פילה מדומה מספר 6, חזה בקר מספר 3, שריר מספר 8, אנטרקוט שלם מספר 1, לב הצלע - מספר 22, בקיצור, הרבה נתחים מתאימים. אם יש בהם שומן אל תסירו אותו, הוא יתרום לטעם העסיסי ולרוטב עשיר.

• נתח בשר גדול בערך 1.5 ק"ג (8 ס"מ הנתח ראו בפתיחה)	• 3 כפות שמן ציט
• 2 בצלים גדולים חתוכים לרצועות	• 2 כפות פפריקה מתוקה
• 8 שיני שום	• 2 כפות דבש
• 2 גבעולי טימין, רוצחין או פטרוזיליה טריים	• כף פלפל שחור גרוס
	• מלח
	• להגשה: עשבי תיבול, רימונים או פירות יצר

פורסים על תבנית התנור יריעה גדולה של נייר כסף ומעליו נייר אפייה, ומניחים את הנתח השלם במרכז נייר האפייה. מפזרים מסביבו רצועות של בצל. כותשים את השום ומורחים על הבשר. מפזרים על הבשר את הפפריקה, הדבש, פלפל שחור ומלח, יוצקים שמן זית ו"מעסים" את התבלינים לתוך הבשר כך שיהיה מרוח מכל כיוון. מניחים עליו את עשבי התיבול וסוגרים את נייר האפייה כך שיכסה את הבשר. אוטמים את הבשר בנייר הכסף, ואופים בחום של 130 מעלות כ-6-8 שעות. לאחר הבישול מצננים מעט, פותחים את הניירות ומעבירים לסיר את הבשר יחד עם כל הנוזלים שהצטברו, מניחים על הפלטה ומחממים לפני ההגשה. מקשטים בעשבי תיבול ופירות לפי הטעם ומגישים.

צילום: שושן גרינרדל

השלב בחיים בו בוחרים נכון:

קהילה, ביטחון ואיכות חיים.

Triple

ההזמנות והפרטים הינן ללחמשה בלבד

אכלוס מיידי

זו ההזדמנות להצטרף לקהילה האיכותית שלנו

בהוד דניה, תמצאו קהילה תוססת ומגובשת לבני 60+ בלבד, שכבר נהנית מלייפסטייל עשיר, חוגים ואירועי תרבות. כל זאת בראש שקט, עם מעטפת ביטחון מלאה ודירה בבעלותכם המלאה בטאבו, בכניסה מיידית.

שירותי רפואה פרטית

ניקיון ותחזוקה

שלוש מעליות

בית כנסת

דורמן 24/7

אולם כנסים ואירועים

לובי דיירים

חניה צמודה

ספריה עשירה

קפיטריה

מנהלת קהילה

חדר כושר

דירות 2-4 חדרים | 1,490,000 ₪
החל מ-
בבעלותכם בטאבו ללא פיקדון

סירקו את הקוד
או חייגו 073-705-4326

